Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг рўзномаси

1991 йил 7 май
СЕШАНБА
№ 86 (5.128).
БАҲОСИ 8 ТИЙИН

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган ◆ Ҳафтада беш марта чоп этилади

ЖИГАРИСТОНЛИКЛАРГА БАРЧА ҲАМДАРДУ ҲАМНАФАС

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ КЕНГАШИГА, РЕСПУБЛИКА КОМПАРТИЯСИНИНГ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА, ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚИГА

Ангрен шаҳри яқинида одамларнинг ҳалок бўлишига сабаб бўлган оғир табиий офат муносабати билан Ўзбекистон халқига самимий ҳамдардлик билдираман. Ҳалок бўлганларнинг оилаларига, қариндош-уруғларига, жабр кўрган барча аҳолига чуқур таъзия изҳор қиламан.

М. ГОРБАЧЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҲУКУМАТИГА ВА ХАЛҚИГА

СССР ҳукумати Тошкент вилоятининг Жигаристон қўрғонида табиий офат юз бериб, кўп одамлар ҳалок бўлгани муносабати билан Ўзбекистон халқига ва ҳукуматига самимий ҳамдардлик билдиради.

Жабрдийдаларнинг оилаларига, қариндош-уруғлари ва яқинларига таъзиямизни етказишингизни сўраймиз.

СССР Бош вазири
В. С. ПАВЛОВ.

ЖИГАРИСТОН ҚЎРҒОНИ ВА БУТУН АНГРЕН ШАҲРИ АҲОЛИСИГА

Табиий офатдан ҳалок бўлганларнинг оилаларига ва қариндошларига, азият чеккан аҳолига чуқур таъзия изҳор этаман.

Сизларни ишонтириб айтаманки, жумҳурият раҳбарияти ва ҳукумати табиий фалокат оқибатида зарар кўрганларнинг оилаларига ва ёр-биродарларига зарур ёрдамни бериш учун ҳамма чораларни кўрадилар, аҳолини хавфли жойлардан олиб кетиш ва кўчириш юзасидан шошилинч чораларни амалга оширадилар. Миллий анъаналарга биноан барча марҳумларга иззат-икром бажо келтирилади.

И. КАРИМОВ,
Ўзбекистон ССР Президенти.

1991 ЙИЛНИНГ 6 МАЙИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССРДА МОТАМ КУНИ ДЕБ ЭЪЛОН ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Тошкент областининг Ангрен шаҳри яқинида табиий офат рўй берганлиги — тоғ кўчиши оқибатида одамлар нобуд бўлганлиги сабабли Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши раёсати **қарор қилади:**

1. 1991 йилнинг 6 майи Ўзбекистон ССРда мотам куни деб эълон қилинсин.

2. Мотам куни:

Театр-томошагоҳ муассасаларининг, республика телевидениеси ва радиосининг кўнгилочар программалари бекор қилинсин:

давлат муассасалари, жамоат идоралари, корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг биноларига, шунингдек турар-жой биноларига Ўзбекистон ССР давлат байроғи мотам ҳошияси билан осиб қўйилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раиси
М. ИБРОҲИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1991 йил 5 май.

АХБОРОТ

1991 йил 4 май куни маҳаллий вақт билан соат 6 дан 45 минут ўтганда Ангрен шаҳрига қарашли Жигаристон қўрғонида ер силжиши содир бўлди. Бир неча киши ҳалок бўлди. Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси табиий офат оқибатларини тугатиш учун жумҳурият ҳукумат комиссиясини тузди.

Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг фармойиши

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ АНГРЕН ШАҲРИГА ҚАРАШЛИ ЖИГАРИСТОН ҚЎРҒОНИДАГИ ТАБИИЙ ОФАТ (ЕР СИЛЖИШИ) ОҚИБАТЛАРИНИ ТУГАТУВЧИ ЖУМҲУРИЯТ ҲУКУМАТ КОМИССИЯСИНИ ТУЗИШ ҲАҚИДА

Тошкент вилоят Ангрен шаҳрига қарашли Жигаристон қўрғонидаги табиий офат (ер силжиши) оқибатларини тугатиш юзасидан шошилинч чора-тадбирлар кўриш мақсадида:

1. Қуйидаги таркибда жумҳурият ҳукумат комиссияси тузилсин:

Жўрабеков И. Ҳ — Вазирлар маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари, комиссия раиси

Ҳаққулов К. Ж. — Вазирлар маҳкамаси раисининг ўринбосари, комиссия раисининг ўринбосари

Шарипов Т. Я. — Вазирлар маҳкамаси раисининг ўринбосари, комиссия раисининг ўринбосари

Сайдалиев С. Д. — Тошкент вилоят ижроия комитетининг раиси, комиссия раисининг ўринбосари

Комиссия аъзолари

Алматов З. А. — Тошкент вилоят ижроия комитети ички ишлар бошқармасининг бошлиғи

Аҳмадбоев А. Г. — Ўзбекистон ССР давлат кончилик ишларини хавф-хатарсиз ўтказиш устидан назорат қилиш комитетининг раиси

Ахметов Л. А. — Ўзбекистон ССР автомобиль транспорти вазири

Боймиров Т. Б. — Ўзбекистон ССР Давлат сув хўжалиги қурилиши комитетининг раиси

Васенин В. А. — Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондонининг ўринбосари

Волков Г. Г. — Ўзбекбирлашув бошқарувининг раиси

Гиниятуллин Р. А. — Ўзбекистон ССР мелиорация ва сув хўжалиги вазири

Исаев А. Н. — Ўзбекистон ССР монтаж ва махсус қурилиш ишлари вазири

Искандаров И. Н. — Ўзбекистон ССР бинокорлик материаллари саноати вазири

Каримов Ш. И. — Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш вазири

Лелеко А. И. — «Средазуголь» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори

Михайлов В. К. — Ўзбекистон ССР уй-жой коммунал хўжалиги вазири

Муродов Э. А. — Ўзбекистон ССР молия вазири

Мустафоев Б. М. — Ўзбекистон ССР прокурори

Ражибоев В. Ю. — Ўзбекистон ССР фуқаролар мудофааси штабининг бошлиғи

Тошпўлатов М. С. — Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш вазири

Усмонов М. З. — Ўзбекистон ССР савдо вазири

Шоёқубов Т. Ш. — Ўзбекистон ССР давлат геология ва минерал бойликлар комитетининг раиси

Юнусов Р. Р. — Ўзбекистон ССР автомобиль йўллари вазири

Юсуфалиев С. Ю. — халқ депутатлари Ангрен шаҳар Советининг раиси

2. Комиссия (ўртоқ И. Ҳ. Жўрабеков) аҳолини фалокат содир бўлган жойдан олиб чиқиш ва кўчириш, уни жойлаштириш ва зарур турмуш шароитларини яратиш, ҳалок бўлганларнинг ва жабрдийдаларнинг оилаларига бир йўла ҳамда моддий ёрдам бериш юзасидан зудлик билан чора-тадбирлар мажмуини амалга оширсин.

Кўчкининг бундан буён силжиши олдини олиш тадбирлари шошилинч равишда ишлаб чиқилиб, амалга оширилсин, бунинг учун Ўзбекистон ССР фуқаролар мудофааси штаби, Ўзбекистон ССР вазирликлари ва идораларининг тегишли муассасалари сафарбар қилинсин. Кўриб чиқилиши лозим бўлган масалалар юзасидан вазирлар маҳкамасига таклифлар киритилсин.

Ўзбекистон ССР Вазирлар маҳкамасининг раиси
И. КАРИМОВ.

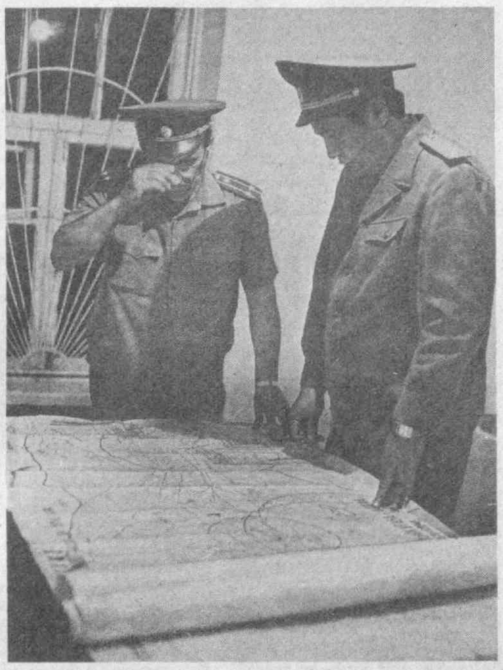

ТАБИИЙ ОФАТ ЮЗ БЕРГАН ЖОЙДА

Ангрен шаҳри яқинида бўлиб ўтган фожиа биргина жумҳуриятимиз аҳлини эмас, балки бутун мамлакат кишиларини ҳам қайғуга солди. Бу фожиа натижасида одамлар ҳалок бўлди, уй-жойлар вайронага айланди. Шу муносабат билан Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг қарорига мувофиқ 6 майда республикамизда мотам куни ўтказилди.

Тинчгина оқаётган Оҳангарон дарёсидан ўтишингиз биланоқ, тоғ ёнбағирларига туташиб кетган хонадонлар ва кўчалар кўзга ташланади. Икки-уч кун илгари бу ерларда ҳам байрам нашидасидан қувноқ чеҳраларни кўриш мумкин эди. Табиатнинг 4 май тонготаридаги бешафқат хуружи жигаристонликларни мотамсаро қилиб қўйди. 150—200 минг кубометр ҳажмдаги тоғдан узилиб тушган кўчки уйларида ўтирган кишиларни бир зумда ўз домига олди. Норасида гўдаклар, муштипар оналар, ёр васлига тўймаган келинчаклар тупроқ остида қолди...

Нохуш хабар бутун жумҳуриятни ларзага солди. Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов ҳамда жумҳурият Вазирлар маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабековнинг шу. куниёқ табиий офат содир бўлган жойга етиб келганлиги азият чеккан кишилар руҳини кўтарди, уларга далда берди. Ҳукумат комиссияси тузилиб, жабрдийдаларга тезлик билан ёрдам беришга киришилди.

Фожиа натижасида 54 нафар киши ҳалок бўлганлиги аниқланди. Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диний бошқармасининг раиси муфти Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф ҳазратлари ҳалок бўлганларнинг ўз қабрлари ўзлари билан эканлигини уқтирди. Кўчки босган жой биродарлик қабристони бўлиб қолсин деган қарорга келинди. Бу ерга тўпланганлар табиий офат қурбонлари руҳини ёд айлаб, фотиҳа ўқидилар.

Жигаристонликлар бошига тушган ногаҳоний кулфат кўз ёши тўкишга мажбур қилса ҳам, уларнинг иродасини бука олмади. Турли миллат вакиллари бир тану бир жон бўлиб, жабрдийдаларга мадад бериш учун шошилдилар. Ангрен шаҳри ва Тошкентдан қутқариш отрядлари, ҳарбий қисмларнинг жангчилари етиб келишди.

«Хавфли зона» деб ёзиб қўйилган кўчалардан ўтиб, юқорига кўтарилдик. Қимирлаган жон борки, чексиз ташвиш, таҳлика билан елиб-югуради. Уй анжомларини ортган юк машиналари хатарсиз жойларга қараб равона бўлади. Вилоят ички ишлар бошқармаси бошлиғи З. Алматов ёрдамга келган ходимларни масъулиятли участкаларга юбормоқда. Чунки мутахассислар ҳали хавф-хатар тугамаганлигини айтишмоқда.

Вилоят ижроия қўмитаси раиси С. Д. Сайдалиев, Ангрен шаҳар партия қўмитасининг биринчи котиби Ў. Турғунов «Қутқариш штаби» деб ёзилган бино ҳовлисида ёрдамга келганларга турли кўрсатмалар беришмоқда. Савол-жавобнинг мавриди эмасди. Ҳамма нарса очиқ-ойдин кўриниб турарди. Шаҳар партия қўмитаси котибининг айтишича, Ангрен шаҳрининг деярли барча ташкилотларидан одамлар ёрдамга келишган.

Мададкорлар келиб турибди, уй-жойсиз қолганларга бошпаналар берилди, иссиқ овқат, медицина хизмати, кийим-кечак билан таъминлаш ҳам йўлга қўйилди. Аммо Жигаристонда яшовчи икки ярим минг аҳоли бундан кейин хавф-хатардан холи яшайдими? Бу ҳақда соҳа мутахассислари иш олиб боришмоқда, кўчки тушишининг сабаблари ўрганилмоқда.

Жигаристонликлар биринчи кўчки бундан 37 йил муқаддам тушганини ва бир хонадон нобуд бўлганини яхши эслашади. Ўша кўчки тушган тоғ ёнбағри ҳозир ҳам қорайиб турибди. Бу галги кўчки ундан берироқда, ўнг томондан тушди. Бунга нима сабаб бўлди экан? Икки ёнбағир оралиғидаги селхонами ёки уч кун тинимсиз ёққан сел заминни бўшатиб юборганими? Кишилар 1 май куни бироз ер силкинганини сезганликларини ҳам гапиришяпти. Улар бу галги офат натижасида 35 хонадон вайрон бўлиб, 8 уй кўчки тагида қолганлигини айтишмоқда. Бошпанасиз қолганларга шаҳар ижроия қўмитасининг қарори билан янги уйлар берилди. Кейинчалик эса уларга томорқалар ҳам берилади, бутун бошлиқ «Жигаристон» маҳалласи бунёд этилади.

Ў. Турғуновнинг қўлидаги кутилмаган фожиадан ҳалок бўлганлар рўйхатига назар ташлаймиз. Жигаристон кўчаси, 92-уй. Бу хонадон тупроқ остида қолган. Мана унда истиқомат қилганлар: Қумри опа Қодирова —1930 йилда туғилган, Муҳаммад (1956 й.), Шаҳриёр (1959 й.), Мунирахон (1977 й.), Мўътабар, Нодира (1980 й.), Элдор (1983 й.), Абдурашид (1985 й.) ва ниҳоят, эндигина 4 ёшга кирган Ҳилоланинг ҳам исми зикр этилган...

Ҳалок бўлганларнинг ҳар бири учун 500 сўмдан суғурта пули ажратилди. Район суғурта идораси бошлиғининг ўринбосари А. Ғоибназаров шу куни 30 минг сўм пул тарқатди.

5 май куни жумҳурият Вазирлар маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари, ҳукумат комиссиясининг раиси И. Ҳ. Жўрабеков бошчилигида мазкур комиссиянинг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди.

П. НИШОНОВ,
ЎзТАГ мухбири.

СУРАТЛАРДА: 1. Тошкент вилояти граждан мудофааси штаби бошлиғи полковник Р. Аҳмедов ва бўлими мудири подполковник С. Мирзараҳимов жабр кўрганларга мадад бериш юзасидан белгиланган тадбирларни адо этиш хусусида маслаҳатлашишмоқда. 2. Табиий офат ана шундай асорат қолдирди.

С. ВЕЛИЧКИН олган суратлар. (ЎзТАГ).

НАВБАТ ПАРВАРИШГА

Эрта эккан — эрта ўради. Айниқса, чигитни ўз вақтида экиш ҳосилни барвақт йиғиштириб олишнинг муҳим омилларидан биридир. Буни амалда синаган хўжалигимиз пахтакорлари эрта кўкламдаёқ мавжуд майдонларни мавсумга ҳозирлаб қўйган эдилар. Баҳор қуёши деҳқон елкасини қиздира бошлаши билан экиш агрегатлари пайкалларга олиб чиқилди. Айни дамда заршунослар бутун диққат-эътиборни барака уруғини тез ва соз қадаб, чигитни ернинг ўз намида ундириб олиш, тўла гектарлар ҳосил қилишга қаратганлар.

Республика Вазирлар Маҳкамасининг экиш-тикишни барвақт туґаллаган ишлаб чиқариш илғорларини рағбатлантириш тўғрисидаги фармойиши колхозимиз пахтакорларига ҳам мадад берди. Улар бу муҳим тадбирни 25 апрелга қадар ниҳоясига етказиш ҳамда ғўза ниҳолларини бир текис ундириб олиш пайида бўлишаяпти. Шу боис далаларда меҳнат сурони авжида. Бир томонда сўнгги пайкалларга чигит экилаётган бўлса, иккинчи томонда дастлаб уруғ тушган майдонларда яшил тизмалар кўзга ташланаётир. Пахтакорлар эгат оралаб кун санашмоқда. Улар яшил майсалар ер бетини қоплай бошлаган далаларда биринчи ишловни бошлаш тараддудини кўришаяпти.

Хўжалигимиз уруғчиликка ихтисослашган. Жорий йилда 1688 гектар ерга чигит экиб, ҳар гектар ердан 27,5 центнердан, жами 4 минг 643 тонна сифатли пахта етиштиришга аҳд қилганмиз. Ҳозирда барча майдонларимизга эртапишар «Тошкент-6» навли чигит қадалган. 30 та экиш агрегати кучидан унумли фойдаланаяпмиз. Бир қатор меҳнат жамоаларида муҳим тадбир ниҳоясига етказилди. Колхознинг Ғанижон Сиддиқов, Қосимжон Қосимов, Одилжон Мадраҳимов, Холдорали Йўлдошев, Иброҳимжон Исроилов, Собиржон Йигитов бошлиқ бригадалари пахтакорлари ерга барака уруғи қадашни беш-олти иш кунида туґалладилар.

Мавсумни бошлаш олдидан 5 та участкада чигит дорилашни ташкил этдик. Бир тонна уруғга 15—20 килограммдан селитра қўшилди. 200—250 килограмм аммафос, 80—100 килограммдан калий ўғити солинган майдонларга барака уруғи қадалди. Экиш чоғида ҳам ҳар гектар ерга 100—150 килограммдан селитра киритдик. Бу чигитнинг дуркун бўлиб ўсишини таъминлайди.

Пахтачилик билан бир қаторда қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларига ҳам эътиборни кучайтираяпмиз. Жорий йилда Жамолиддин Рўзиев ҳамда Ҳолиқжон Каримов бошлиқ бригада деҳқонлари 182 гектар майдонда дон учун маккажўхори етиштиришади. Экишни тез ва соз туґаллашда Юсубжон Қодиров, Исроилжон Мирёқубов каби механизаторлар муносиб улуш қўшишди. Айни кунларда барча пайкаллар яшил либосга бурканмоқда. Омилкорлар маккажўхори қатор ораларига дастлабки ишлов беришни бошлаб юбордилар. Хўжаликнинг 5 гектар картошка, 12 гектар қизилча, 7 гектар карам, 8 гектар помидор, 12 гектар пиёз, 9 гектар гречка, 20 гектар нўхот экилган майдонларида ҳам ишлов бериш тезкорлик билан олиб борилаяпти. Жорий йилда барпо этилган 40 гектар боғдаги ниҳоллар парвариши ҳам рисоладагидек.

Меҳнаткашларга қулайликлар яратиб беришга ҳам алоҳида эътибор берилаяпти. Сув тегирмони қуриб ишга туширилди. Бундан ташқари аҳоли обжувоздан ҳам фойдаланмоқда. 500 — 600 кишини иш билан таъминлаш мақсадида атлас ишлаб чиқариш цехи қурилишини жадал олиб бораяпмиз. Шунингдек, 10 гектар ерда иссиқхона ташкил этиш кўзда тутилаяпти.

Дала меҳнаткашларининг асосий қисмини аёллар ташкил этади. Уларнинг унумли ишлашлари учун 5 та доимий, 4 та мавсумий болалар боғчалари намунали ишлаб турибди. Колхозчилар бепул иссиқ-овқат билан таъминланмоқда. 26 та дала шийпони улар ихтиёрида.

Э. МАДУМАРОВ,
Охунбобоев районидаги Ленин номли жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси, Ўзбекистон ССР халқ депутати.

ЯШИЛ ПАЙКАЛ

ИШТИХОН. Мурод Жўраев номли жамоа хўжалиги пахтакорлари кейинги йиллар давомида давлатга мўл ва сифатли хом ашё етказиб беришда қувончли ютуқларни қўлга киритишаяпти. Куни кеча мухбиримиз А. ТУРДИЕВ муҳарририятимиз ўз оталиғига олган мазкур хўжаликдан хушхабар йўллади.

Ўн учинчи беш йилликнинг тўнғич йилида ҳосилдорликни 35 центнердан ошириш мақсадида тиним билмаётган хўжалик пахтакорлари қисқа муддатда 1952 гектар майдонга чигит экишни ниҳоясига етказишди. Пайкалларнинг асосий қисмига «Қирғиз-3» навли уруғ қадалди.

— Тадбиркор деҳқонларимиз долзарб паллага пухта ҳозирлик кўрган ҳолда киришдилар, — дейди колхоз раиси Фазлиддин Пирназаров. — Етарли миқдорда ер дармондориси — маҳаллий ўғит жамғарилди. Майдонлар шўрини сифатли ювиш, тупроқ унумдорлигини оширишга алоҳида аҳамият берилди. Об-ҳаво қулай келган кунларнинг ҳар бир дақиқасини ғанимат билган деҳқонларимиз муҳим тадбирни беш иш кунида ниҳоясига етказдилар.

Хўжаликда дала меҳнаткашларига етарли қулайликлар яратиб берилгани, ўзаро мусобақа асосида иш ташкил қилингани, илғорлар тез-тез рағбатлантириб турилиши мавсумни қисқа муддатда туґаллашга имкон берди. Суюн Муродов, Бахтиёр Мусурмонов , Маманазар Ражабов, Тоштемир Яҳёев, Худоёр Бердиев каби тажрибали механизаторлар бу ишда алоҳида жонбозлик кўрсатдилар.

Дастлаб чигит экилган 950 гектар майдонда ниҳоллар бўй кўрсатди. Пайкалларнинг яшил мавжи кўзни қувонтира бошлади. Айни кунларда колхоз пахтакорлари ғўза қатор ораларига биринчи ишлов беришни кизғин бошлаб юбордилар. Бу иш Фарҳод Насриддинов, Болиқул Эшмуродов, Абдурауф Омонов, Азамат Ҳамидов бошлиқ бригадаларда жадал суръатда олиб борилаяпти.

ВИЛОЯТ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ҚАРШИ, 6 май. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда Қашқадарё вилоят партия комитетининг пленуми бўлди. Унда ташкилий масала кўриб чиқилди.

А. Р. Отажонов бошқа ишга ўтиши муносабати билан вилоят партия комитетининг биринчи котиби ва бюро аъзоси вазифаларидан озод қилинди.

Илгари халқ депутатлари вилоят Кенгаши ижроия комитетининг раиси бўлиб ишлаган Т. П. Ҳидиров яширин овоз бериш йўли билан Қашқадарё вилоят партия комитетининг биринчи котиби этиб сайланди.

Пленум Б. М. Рустамовни ҳам бошқа ишга ўтиши муносабати билан вилоят партия комитетининг иккинчи котиби ва бюро аъзоси вазифаларидан озод қилди. Ғузор район партия комитетининг биринчи котиби бўлиб ишлаган О. Д. Пармонов Қашқадарё вилоят партия комитетининг иккинчи котиби ва бюро аъзоси этиб сайланди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби, Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов нутқ сўзлади.

Ҳар соҳанинг ўз саркори бор

ИНСОН ШИРИН ГАПНИНГ ФИДОСИ

Ҳар бир инсон — ширин гапнинг гадоси. Айниқса қишлоқ кишиси, қадоқ қўл деҳқон бағри кенгликни, тантиликни, хушмуомалани ёқтиради. Лоқайдлик, ғирромлик унга тамоман ёт. Кўп йиллик меҳнат фаолиятим мобайнида қатор хўжаликларга бошчилик қилдим. Уларни илғорлар сафига олиб чиқиш учун ҳамжиҳатликда сидқидил тер тўкдик. Одамлар орасида бўлиб, ширин сўз, ҳазил-мутойиба билан улар қалбига йўл топиш, кўпчиликни мақсад сари сафарбар этиш мумкинлигига қатъий ишонч ҳосил қилганман.

Мазкур хўжалик бошқаруви раиси этиб сайланганимдан кейин фаоллар билан бригадаларни бир-бир айландим. Ер шароити, колхозчиларнинг орзу-интилишлари, ечимини кутаётган муаммолар билан танишдик. Ёрдамга муҳтож оилаларга баҳоли қудрат мадад кўрсатдик. 6-бригада шийпонига борганимизда бир гуруҳ тажрибакорлар кутиб ўтиришган экан. 3-участка бошлиғи Раҳимжон Абдураҳмонов мақсадга кўчди.

— Еримиз серунум, аммо даромад кўнгилдагидек эмас, раис, — деди у вазмин оҳангда. — Омилкорлик, мустаҳкам интизом етишмаяпти.

Ўша куни сувчи, механизатор, мутахассис кўнглида борини тўкиб солди. Биз имконият, қийинчиликларни очиқ-ойдин айтдик. Сабзавоткорлар меҳнат унумдорлигини ошириш, ижро интизомини мустаҳкамлаш, сабзавотнинг барча турларидан яхши ҳосил олиш омиллари хусусида қимматли мулоҳазалар билдирдилар. Махсус тадбирлар белгиладик. Коммунистлар, халқ депутатлари ишнинг оғирини елкаларига олишди. Масалан, биринчи участка бошлиғи Иброҳимжон Мирзабоев илғорлар тажрибаси, фан ютуқларини амалиётга жорий этди. Экинларни парваришлаш, ўғитдан, вақтдан унумли фойдаланишда ўрнак бўлди. Ҳамиша халқ ишига қайишди. Иброҳимжон ака ҳамиша одамлар қувончу ташвиши билан яшайди. Лозим бўлганида колхозчилардан беминнат ёрдамини аямайди. Унинг ташкилотчилиги, ишбилармонлиги туфайли 3-участкада соғлом муҳит яратилди. Сабзавоткорлар сидқидил тер тўкдилар. Натижада участка бўйича ўтган йили ҳар гектар ердан 330 центнердан сабзавот ҳосили олинди. Истеъмолчиларга белгиланганидан анча кўп — 7.560 тонна маҳсулот жўнатилди. Муваффақиятдан руҳланган соҳибкорлар бу йил гектар ҳосилдорлигини 350 центнерга етказишмоқчи. Эртанги ноз-неъмат бирин-кетин халқимизга тортиқ этилмоқда.

Инсонга эътибор, ҳамжиҳатлик бор жойда ютуқлар мустаҳкамланаверади. Бир куни идорага 2-участка бошлиғи Абдуҳошим Абдуқаҳҳоров кириб келди. У пудратни кенг жорий этишни таклиф этди. Бошқарув аъзолари ҳам бу ҳақда ўйлашаётганди. Тажрибакорлар, тарғиботчилар илғор усулнинг иқтисодий ва тарбиявий аҳамиятини кишиларга кенг тушунтирдилар.

Пудрат ўз қудратини кўрсатди. Жумладан 3-участка деҳқонлари илғор усул шарофати туфайли ҳар гектар ердан 354 центнердан маҳсулот топширдилар. Айни кунларда экинлар парвариши қизғин олиб борилаяпти. Карам, саримсоқдан юқори ҳосил олиш кўзда тутилган. Авваллари йиллик режа сабзавотнинг икки-уч тури бўйича бажарилар, қолганлари эса тамоман эътибордан четда бўлган. Навбатдан ташқари чақирилган очиқ партия йиғилишида тажрибали бригада бошлиғи Бойдада Бурхонов сўз олиб, пиёзнинг ўрнини бошқаси босолмаслигини таъкидлади. Коммунистлар бригадирнинг таклифини қўллаб-қувватладилар. Бойдада Бурхоновнинг ўзи сўз ва ибрати билан бошқаларни олға ундади. Ўтган йил кузида у бошлиқ жамоа 8 экин тури бўйича белгиланган режани бажарди. Режадагидан қарийб 400 тонна мўл сархил маҳсулот топширилди. Ҳозирги кунда бу уста деҳқон даласида бўлсангиз, экинларнинг ривожи, колхозчиларнинг ўзга куч, ғайрат-шижоат билан меҳнат қилишаётганини кўриб қувонасиз.

Сўнгги йилларда кўпгина хўжаликларда помидор етиштиришда қийинчиликларга дуч келинмоқда. Очиғини айтиш керак, мутахассисларимиз оқ пашша ва бошқа ҳашаротларга қарши курашишнинг ҳаддисини олишмаган. Шу боис помидордан ҳар доим ҳам кутилган ҳосил олинмаяпти. Бундан ташқари қайта ишлаш цехлари, корхоналар етарли бўлмагани сабабли пишиқчилик кезларида ҳосил нобуд бўлмоқда. Колхоз бошқаруви, партия комитети кадрларга нисбатан талабчанликни оширмоқда. Омилкор, ташаббускор кишилар моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантирилаяпти. Аммо хизмат бурчига совуққонлик билан ёндашаётган кишилар фаолиятига муносиб баҳо берилаяпти. Кўпчилик таклифига кўра энтомолог Ҳ. Турғунов вазифасидан озод этилди.

Талабчанлик ғамхўрлик билан қўшиб олиб борилаётганлиги интизомни мустаҳкамлашда муҳим омил бўлаяпти. Ўтган йили Москва участкаси миришкорлари барчани қувонтирдилар. Улар ҳар қарич ерни эъзозлашди, маҳаллий ўғитга зўр беришди. Ҳал қилувчи дамларда агротехник тадбирлар сифатли ўтказилди. Мусобақанинг илҳомбахш кучи шарофати туфайли участка бўйича 2.831 тонна помидор ҳосили топширилди. 20-бригада пудратчилари эса ҳар гектар ердан 331 центнердан сифатли помидор йиғиштириб олдилар. Илғорлар тажрибаси жорий йилда кўпчилик мулкига айланмоқда. 14, 16, 19, 21-бригадаларнинг деҳқонлари помидордан бу йил мўмай даромад олишни кўзлашмоқда.

Хўжалигимиз сертармоқ. Жумҳурият Президентининг ҳаётбахш фармонларини бажариш юзасидан қизғин ишлар олиб борилмоқда. Такрорлайман, агар меҳнаткаш кайфияти яхши бўлса, у ҳар қандай шароитда ҳам ишнинг қаловини топади. Етарли миқдорда томорқа ажратилиши, хонадонларга қорамоллар, қўй ва эчки сотилаётганлиги колхозчиларнинг руҳини кўтармоқда. Боғбонларимиз омилкор эканликларини кўрсатдилар. Ерлар қисқарган бўлишига қарамай 1990 йилда биринчи марта 172 тонна мева топширилди. Ана шундай фидойиларнинг самарали меҳнати туфайли ўтган йили давлатга дон, сабзавот, мева, узум, полиз маҳсулотлари, сут топшириш режаси зиёдаси билан бажарилди. Хўжалик бўйича жами 6 миллион сўм атрофида даромад олинди. 1 гектар ердан 4.200 сўм ўрнига 5.316 сўм даромад қилинди. Бу дастлабки хайрли қадамдир.

Бозор иқтисодиёти шароитида сўмни-сўмга уриштириш, тежамкорликни кучайтириш, янги-янги имкониятларни ишга солиш қонуний ҳолдир. Нуфузли йиғилишларда раҳбару мутахассислар бекорга жон койитиб гапиришмайди. Техника, ўғит ғоят қимматлашиб кетди. Шуни ҳисобга олиб, бу йил олимлар ёрдамида азот ўрнини босадиган ўғитдан фойдаланмоқчимиз. У арзон, қолаверса инсон саломатлигига зиён етказмайди, тупроққа салбий таъсири йўқ.

Хўжалик бошқаруви аҳолини йил бўйи сабзавот ва бошқа ноз-неъматлар билан таъминлаш ишига муносиб улуш қўшиш орзусида барча имкониятни ишга солмоқда. Саккиз гектарлик иссиқхона ҳам ижара пудратига ўтказилди. Моҳир цитрусчи Аҳмаджон Ҳусанов колхоз билан шартнома тузди. Иситиш тармоқлари 169 минг сўм сарфланиб, ремонт қилинди. Ўтган қиш даврида истеъмолчиларга 135 тонна помидор, қарийб 90 тонна бодринг, 6,5 тонна сифатли сабзавот етиштирилди. Шунинг ўзидан 125 минг сўм соф фойда кўрдик. Буларнинг ҳаммаси пудрат шарофатидир.

Шу файзли баҳор кунларида сабзавоткорлар баракали меҳнат қилмоқдалар. Турсунбой Шарипов, Ҳабибулло Тошхонов, Мамаюсуф Алибоев, Мухтарама Ҳамроева, Абдулахар Исломов, Зубайда Отабоева каби ишбилармонлар экинларни яшнатишмоқда. Давлатга топширилаётган дастлабки неъматлар ўзининг сифатлилиги билан ажралиб туради.

Ўтган йили бир гуруҳ участка бошлиқлари ташаббуси билан хайрли ишга қўл урилди. Гап шундаки, бир вақтлар барча бригадада маҳсулот бирин-кетин узилаверарди. Натижада транспорт ва яшчиклар етишмай қолиб, пешона тери эвазига етиштирилган маҳсулот дала бошида икки-уч кунлаб қолиб кетган вақтлар бўларди. Энди бунга чек қўйилди. Сабзавот ва бошқа маҳсулотлар расамади билан йиғиштирилмоқда. Шунинг ўзидан қўшимча даромад олинмоқда.

Чорвачилик — сермашаққат соҳа. Дастлабки кунданоқ зарбдор тармоқни ҳам ривожлантиришга алоҳида эътибор бердик. Аввало озуқа базасини мустаҳкамлаш, чорвадорларнинг унумли ишлаб, кўнгилли дам олишлари учун барча шароитни муҳайё қилишга ҳаракат қилаяпмиз. Сидқидил тер тўкаётганлар моддий жиҳатдан рағбатлантирилмоқда. Сигир соғувчилар ўзларига кўрсатилаётган ғамхўрликка амалий иш билан жавоб беришаяпти. 1990 йилда давлатга гўшт, сут, тухум топшириш режалари зиёдаси билан адо этилди. Ҳар 100 бош сигирдан 92 тадан бузоқ олинди. Кушхонага топширилган ҳар бир қорамолнинг ўртача тирик вазни 430 килограммни ташкил этди. Бу бурноғи йилга нисбатан қарийб 30 килограмм кўп.

Илғор сигир соғувчилар ҳақида гап кетганида Ҳафизахон Ашурова номи биринчилар қаторида тилга олинади. Ўз касбининг чинакам устаси, фидойиси у. Номи эл-юрт оғзига тушган бўлсада, ўзига нисбатан талабчанликни унутмайди. Кўрсаткичларни ой сайин яхшилаб боради. Ўтган йили ҳар сигирдан 3.300 килограммдан сут топширганди. Бу йилги нияти ана шу кўрсаткични 3,5 минг килограммга етказиш. Бундай илиқ гапларни Ҳафизахон билан басмабасига ишлаётган машъалларимиз — Муҳаббатхон Қодирова, Насибахон Қамбарова, Шаҳзодахон Ашурова шаънига ҳам айтиш мумкин. Уларнинг ишбилармонлиги туфайли чорва маҳсулотлари топшириш юзасидан белгиланган биринчи квартал режаси бажарилди. Муҳими чорвачилик сердаромад соҳага айланди. Ўтган йили тармоқдан 222 минг сўм соф фойда олинган эди. Бу йил янада илдам қадамлар қўйилади.

Пилла мавсумига пухта тайёргарлик кўрдик. Фахр билан такрорлайман, хўжалигимизда донгдор пиллакорлар жуда кўп. Исоқжон Турғунов, Муҳаммаджон Маҳмудов, Раҳматилла Ниғматиллаев ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳар йили давлатга мўл кумуш тола топширишмоқда. Мақсад — 1991 йилда ҳар қути қурт уруғидан камида 80 килограммдан қимматли хом ашё топшириш.

Меҳнатдан келса бойлик, турмуш бўлар чиройлик, деганларидек, деҳқончилик ва чорвачиликдан олинаётган яхши даромад туфайли бунёдкорлик ишларини жонлантираяпмиз. Ўтган йили Қурама қишлоғида 3 километр узунликда водопровод қувурлари ётқизилди. Чойхона, сартарошхона, дўкон, қассобхона қайта ремонт қилинди. Уч километр масофада газ қувурлари тортилди. Трактор паркида финча ҳаммом қурилди, колхозчиларнинг қурилиш материалларига бўлган эҳтиёжини тўлароқ қондириш мақсадида шартномалар тузаяпмиз. Шу кунгача Наманган қурилиш материаллари базасидан кўп миқдорда шифер, тахта, цемент келтирилди. Буларнинг ҳаммаси колхозчиларимизда эртанги кунга бўлган ишончни янада мустаҳкамлаяпти. Хўжалик юксалиш сари дадил одим ташламоқда.

С. МАЪРУПОВ,
Наманган районидаги Тельман номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси.

КАСБГА САДОҚАТ

Замира Қирғизова номи Оқолтин райони кишилари ўртасида алоҳида ҳурмат билан тилга олинади. У узоқ йиллардан буён Горький номли 5-ўрта мактабда бошланғич синф ўқувчиларига таълим-тарбия бериб келаяпти. Омилкор муаллим вазмин, ҳушёр, ўзига ва бошқаларга бирдек талабчан. Ҳар бир ўқувчининг руҳиятини синчиклаб кузатиб боради, уларнинг қувончу ташвишларига шерик бўлади. Дарсларда техника, кўргазмали воситалардан унумли фойдаланади. Шу боис йил сайин қувончли натижаларни қўлга киритаяпти.

— Замира Қирғизова севимли устозим, — дейди ёш педагог Фароғат Усмонова. — Касбга садоқатни, тинмай изланишни, ўқувчилар қалбига йўл топишни ундан ўргандим. Қувончлиси шуки, Замира опанинг тажрибаси район маорифчилари ўртасида кенг оммалаштирилмоқда.

Таъкидлашларича, чўлга кўчиб келинган дастлабки кезлар ҳаёт кечириш оғир бўлган. Мактабда шароит етарли бўлмаганлиги, ҳатто ичимли сувнинг муаммо бўлиши қўшимча қийинчиликлар келтириб чиқарган. Аммо бошқалар қатори З. Қирғизова эртанги кунга ишонч билан қаради. Иродасини, маҳоратини ишга солди. Ҳалол меҳнати билан ўқитувчи деган шарафли номни оқлади.

— Ёшларимизда меҳнатсеварлик, ўз қадрини англаш каби фазилатларни шакллантиришга алоҳида эътибор бераяпмиз, — фикрини ифодалайди З. Қирғизова. — Ҳар бир халқнинг ўз миллий мактаби бўлиши керак. У бир-биридан тили, мазмуни, ўқитиш шакли, усуллари билан ажралиб туриши керак. Ўзбек мактабининг қиёфаси она тилини, ўтмишимизни ўрганиш, уни севиш, эъзозлаш асосида шаклланиши керак. Яна бир масала: республикада тил ҳақидаги Қонуннинг эълон қилинганига ва ўзбек тилига давлат мақоми берилганига бир йилдан ошди. Масъул йўналишда муайян ишлар қилинди. Аммо тил таълими илмий-методик асосларини янгилаш соҳасида лоқайдлик қилинаяпти. Умуман олганда халқ таълимида дастлабки ижобий ўзгаришлар кўзга ташланаяпти. Таълим-тарбия миллий асосларда равнақ топишига йўл очиляпти. Бу биз — маорифчиларни чуқур изланишга, ижодкорликка чорлаяпти.

М. ЖЎРАЕВ чизган расм.

БИТИМ ИМЗОЛАНДИ

Ўзбекистон ССР Президентининг «Жумҳурият ёшларини армияга чақиришни ва уларнинг ҳарбий хизматини ўташини такомиллаштириш чоралари тўғрисида»ги фармонига мувофиқ.

ССЖИ Қуролли Кучлари бош штаби билан Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси ўртасида Ўзбекистон ССЖ фуқароларини муддатли ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирув ва уларнинг ҳарбий хизматни ўташини яхшилаш тўғрисида битим имзоланди. Битимга мамлакат Қуролли Кучлари Бош штаби бошлиғининг ўринбосари Г. Ф. Кривошеев ва Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси раисининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков имзо чекдилар.

Битимнинг асосий мақсади — суверен давлат бўлмиш Ўзбекистон ССЖ фуқаролари ҳарбий хизматчиларининг ва улар оила аъзоларининг ижтимоий ҳимояланишини таъминлашдан иборатдир.

Иккала томон битимни тузишда суверен давлатлар Иттифоқи шартномаси лойиҳасининг ССР Иттифоқидаги ваколатларни чегаралаш ҳақидаги бешинчи моддаси талабларига амал қилдилар. Бу ўринда Иттифоқ субъектлари бўлган ССЖ Иттифоқи ва жумҳуриятларнинг биргаликдаги ваколатига кирадиган ҳарбий масалаларни ҳал этишда яқиндан ҳамкорлик қилишнинг муҳимлиги ҳисобга олинди. ССЖ Иттифоқи ва жумҳуриятларнинг мамлакат ҳудудида ҳарбий хизматга чақирув ва уни ўташнинг тартибини ўрнатишнинг биргаликда амалга ошириш экстерриториал принцип бўйича комплектланадиган ССЖ Иттифоқининг ягона байналмилал армияси қурилишининг ишончли асосидир.

Шунинг учун ҳам Ўзбекистон ССЖдан фуқароларни ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирувни ўтказиш, уларни ҳарбий хизматни ўташ учун мамлакатнинг бошқа минтақаларига юбориш ҳамда Туркистон ҳарбий округи ва Ўзбекистон ССЖ доирасида қолдириш қатъий равишда тузилган битим доирасида ССЖИ Қуролли кучларини комплектлашнинг худди ана шу экстерриториал принципини ҳисобга олган ҳолда амалга оширилади.

Битимда Ўзбекистон ССЖ фуқароларини ҳақиқий ҳарбий хизматга чақиришни ташкил этишнинг айрим хусусиятлари келишиб олинган. Томонлар ижтимоий адолат принципини таъминлаш зарурлигини ҳамда ялпи ҳарбий бурч ҳақидаги, ССЖИ фуқароларини ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирув ва уларнинг ҳарбий хизматни ўташи тўғрисидаги қонунлар ва қонунчилик актлари талабларига риоя этишни таъминлаш кераклигини эътироф қиладилар.

ССЖИ Мудофаа вазирлиги вакиллари Ўзбекистон ҳукуматининг мухтор вакиллари билан биргаликда ҳар йили чақирув ҳажмини кўриб чиқиш зарурлигини ҳам эътироф этишди.

Саломатлиги яхши бўлмаган чақирилувчиларни ҳақиқий ҳарбий хизматга чақиришга йўл қўйиб бўлмаслиги аҳдлашувчи томонлар фаолиятидаги асосий принцип деб ҳисобланади. Бу ишда ССЖИ Мудофаа вазирлиги, ССЖИ Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Ўзбекистон ССЖ Соғлиқни сақлаш вазирлиги, мамлакатнинг етакчи тиббиёт илмий муассасалари томонидан биргаликда ишлаб чиқилган ССЖИ Қуролли Кучларидаги тиббий текширув ҳақидаги низомга амал қилинади.

Муддатли ҳарбий хизматни ўташ пайтида акаси ҳалок бўлган ёки чақирилувчилардан ота-онанинг розилиги билан ака ёки уканинг фақат бири тинчлик пайтида муддатли ҳарбий хизматга чақирувдан озод этилади. Мана шу асосга кўра озод бўлиш ҳуқуқига эга бўлган чақирилувчилар бу ҳуқуқдан фойдаланмасликлари ҳам мумкин.

Битимда Ўзбекистон ССЖдан чақирилган фуқароларнинг ҳақиқий ҳарбий хизматни ўташидаги баъзи хусусиятлар белгилаб қўйилган. Жумладан, қонуний никоҳда бўлган Ўзбекистон ССЖдан чақирилувчилар имкони борича Туркистон ҳарбий округи доирасида жойлашган қисмлар ва қўшилмаларга ҳамда оила доимий равишда яшайдиган жойга яқинроқ юборилади. Ўзбекистон ССЖдан чақирилган ёшлар Кавказорти ҳарбий округи қўшинларини ва Каспий флотилияси кучлари, шунингдек Кавказорти ҳарбий округи ҳудудида жойлашган Қорадентиз флоти кучларини комплектлашга юборилмайди.

Ўқув қисмларида Ўзбекистон жумҳуриятининг туб аҳолисидан бўлган чақирилувчилар ичидан курсантлар тайёрлашни кенгайтириш чора-тадбирлари кўрилиши назарда тутилган. Томонлар ҳарбий-қурилиш отрядлари (қисмлари)да ҳақиқий ҳарбий хизматни ўташ учун Ўзбекистон ССЖдан чақирилган фуқаролар Ўзбекистон ССЖ ҳудудида жойлашган ва юқорида кўрсатиб ўтилган бўлинмаларга хизматга юборилиши ҳақида келишиб олдилар.

Битимда чақирилувчилар, муддатли ҳарбий хизматчилар ва улар оила аъзоларининг ҳуқуқий ва ижтимоий ҳимоя қилинишини таъминлаш бўйича ССЖИ Қуролли Кучлари Бош штабининг бурчлари келишиб олинган. Бош штаб навбатдаги чақирувни ўтказиш даврида тўпланиш ва қабул пунктларида, станцияларда, аэропортларда, шунингдек, темирйўл ва ҳаво транспортининг чақирилувчилар бораётган ҳамма йўлларида бутун шахсий состав томонидан ҳарбий интизомга риоя қилинишини таъминлаши керак. Янги чақирилувчилар тушган эшелонлар ва командаларга ҳамроҳлик қилиш учун ҳарбий қисмлар ва ҳарбий комиссарликлардан офицерлар, шунингдек, йўлда зарур устав тартибини таъминлашга қодир бўлган жамоат ташкилотлари вакиллари ажратилади.

Шу нарса муҳимки, эндиликда ҳарбий сиёсий орган жумҳуриятдан чақирилган ва қисмга етиб келган ҳар бир ҳарбий хизматчининг ота-онасига унинг қисмга етиб келганлиги ҳақида командирнинг фамилияси, исми ва отасининг исми ҳамда ўғлининг хизмат жойи кўрсатилган хат ёзиб юбориши албатта керак.

Бош штаб муддатли ҳарбий хизматчилар ҳамда уларнинг оила аъзоларининг хавфсизлигига ва ижтимоий ҳимояланганлигига кафолатларни таъминлаш, ижтимоий таъминот ва ҳимоя қилиш юзасидан доимо изчил иш олиб боришни давом эттиради.

Бош штаб Ўзбекистон ССЖда маҳаллий миллатга мансуб ёшлар ичидан ССЖИ Мудофаа вазирлигининг ҳарбий ўқув юртларига кириш учун номзодларни танлаб олишга, уларни шу ўқув юртларига юбориш бўйича собитқадамлик билан иш олиб бориш мажбуриятини олади, шунингдек, ССЖИ Қуролли Кучларининг барча турлари ҳарбий ўқув юртларига белгиланган ўрин доирасида ўзбек миллатига мансуб ёшларнинг танловдан ташқари киришини таъминлашга кафолат беради. 1991 йилда минг кишига қадар ўқувчи қабул қилинади.

ССЖИ Мудофаа вазирлигининг ҳарбий ўқув юртларига умумий асосларда кираётган Ўзбекистон ССЖдан бўлган абитуриентлардан билим юртларининг имтиҳон комиссиялари вакиллари томонидан Ўзбекистон ҳудудида имтиҳонларни қабул қилиш имкониятлари ҳақидаги масала кўриб чиқилади.

Ўз навбатида Ўзбекистон ССЖ ҳукумати жумҳуриятдаги барча ёшларни чақириқ олди тайёргарлиги тадбирларига тўла қамраб олиш ва уни сифатли ўтказиш юзасидан барча зарур чоралар кўриш мажбуриятини олади. Жумладан, Ўзбекистон ССЖ ҳукумати ССЖИ ҳукуматининг норматив ҳужжатларида белгиланган ҳажмларда ва муддатларда жумҳурият фуқароларининг чақирувини таъминлаш мажбуриятини олади.

Белгиланган муддатларда ҳақиқий ҳарбий хизматни ўтаган фуқароларни хизматдан бўшаганида уларни жумҳуриятнинг жамоат ташкилотлари ва ўша ҳарбий қисмлар вакиллари ҳамроҳлигида доимий яшаш жойларига ёки ССЖИ Қуролли Кучлари турлари бирлашмалари ва жумҳуриятнинг маҳаллий ҳарбий бошқарув органлари билан келишилган пунктларга олиб келиб қўйиш юзасидан барча чоралар кўрилади.

Битимда Ўзбекистон ССЖ ҳудудидаги қўшиндан ташқари хизмат отрядларини шакллантириш ва улар фаолият кўрсатишининг айрим хусусиятлари баён этилган. Шартлашувчи томонлар шуни эътироф этадиларки, тиббиёт хулосасига кўра, ҳақиқий ҳарбий хизматга яроқсиз деб топилган чақирилувчиларнинг кейинги тақдирларини белгилаш масалалари тинч даврда фақат Ўзбекистон ССЖ ҳукуматининг ваколатида бўлади.

Битим имзоланаётганида жумҳурият ҳукумати ўзининг алоҳида фикрини баён этди. Ўзбекистон ССЖ ҳукумати ССЖИ Қуролли Кучларининг умумий сони ва ССЖИ аҳолиси умумий сонининг ўртача Иттифоқ нисбати билан белгиланадиган ҳақиқий ҳарбий хизматда бўлган жумҳурият фуқаролари сонининг процент нормативидан келиб чиққан ҳолда чақирилувчилар сонини ҳар йили кўриб чиқишни ҳамда Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси ва ССЖИ Қуролли Кучлари Бош штаби ўртасида келишиб олишни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайди.

Битим имзоланган кундан бошлаб кучга кирди.

КИЧИК КОРХОНА САМАРАСИ

Тошкент ноҳиясидаги «Ленин йўли» жамоа хўжалигида сутни қайта ишлаш цехининг иккинчи узели қуриб битказилди.

Қишлоқда сут-қатиқ кўп бўлади, дейишади. Чунки кўпчилик хонадонларда сигир-бузоқ бор. Аммо моли йўқ хонадонлар ҳам оз эмас. Шундай жойларда аҳоли ўртасида сут ва гўштга бўлган эҳтиёж яққол сезилиб туради. Ваҳоланки, фермаларда ўнлаб сигирлардан тонналаб сут соғиб олинади. Аммо колхозчи бундан ҳамма вақт ҳам баҳраманд бўлавермайди.

Биз ҳикоя қилаётган хўжаликнинг раҳбари Сиддиқжон Муҳаммаджонов жамоа билан маслаҳатлашиб олгандан кейин ўтган йилнинг куз ойларида бу ерда сутни қайта ишлайдиган цехнинг дастлабки узели ишга туширилди. Мақсад аҳолининг шу маҳсулотга бўлган талабини бир қадар қондиришдан иборат эди. Хўш, натижа қандай бўлди?

Ноҳияда ҳозирча ягона бўлган бу цех дастлаб оддий бинода иш бошлади. Сўнгра сут пункти ёнида қурилган янги бинога кўчирилди. Ҳозирда давлатга кунига топширилаётган уч тонна сутнинг 1,5—2 тоннаси шу ерда қайта ишланмоқда. Бу маҳсулот жамоа хўжалигига қарашли олтита фирма магазинига эрта тонгдаёқ махсус машиналарда етказиб берилмоқда. Ана шундай дўконларнинг 4 таси Тошкент шаҳрининг аҳоли зич яшайдиган даҳаларида, қолган иккитаси эса райондаги Келес шаҳри ва Самара қишлоғининг ўзида жойлашган. Ҳозир бу дўконларда беш хил маҳсулот — қаймоқ, пишлоқ, сузма, сметана ҳамда қатиқ сотилмоқда.

Бироқ эрта билан соат тўққизда келтирилаётган бу маҳсулотлар ўн бирга қолмай тугамоқда. Келесдаги сут дўконида бўлганимизда харидорлардан маҳсулотларни кўпайтиришнинг имкони йўқми, деган ҳақли эътирозларни эшитдик. Биргина хўжаликнинг кичик цехи бу муаммони ҳал қилолмаслиги маълум-ку. Бу ҳақда бошқа хўжаликлар ҳам ўйлаб кўрмоғи лозим. Ваҳоланки, бундай кичик корхоналар катта иқтисодий самара беради.

— Бир литр сутнинг давлат харид нархи 60 тийинга тушади, — дейди хўжалик раҳбари. — Қайта ишлангач эса у 1—1,2 сўмга тўғри келади. Демак, бундан деярли икки баравар кўп наф кўрилади. Ҳозирча давлатга топширилаётган сутнинг бир қисмидангина маҳсулот чиқарилмоқда. Цех тўла қувват билан ишлай бошлагач, ҳар куни беш тонна сут керак бўлади.

Мазкур хўжаликдаги сут цехининг иш тажрибаси эътиборга лойиқдир. Вилоятдаги бошқа хўжаликларда ҳам шундай кичик корхоналар очилса, айни муддао бўлур эди.

ЯНГИ АХБОРОТНОМА

Матбуот куни арафасида Тошкентда Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги матбуот хизмати тайёрлаган Ахборотноманинг дастлабки сони чиқарилди. Ахборотнома Ўзбекистон ССР Президенти аппарати томонидан ўзбек ва рус тилларида — қайта қуриш тиклаган ва турмушимизда тобора кўпроқ қарор топаётган ошкоралик меъёрларига тўла мос ҳолда чиқарилди. Бу меъёрлар Ўзбекистон халқини, барча фуқароларини у сайлаган республика бошлиғининг фаолияти тўғрисида ҳар томонлама хабардор қилиб туришни кўзда тутади.

Бу, хусусан, Олий Кенгаш ўтган йилнинг 24 мартида қабул қилган «Ўзбекистон ССР Президенти лавозимини таъсис этиш ҳамда Ўзбекистон ССР Конституциясига (Асосий қонуни) ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг қонунида кўзда тутилган. Дастлабки Ахборотнома ана шу қонундан олинган кўчирма билан бошланган. Ахборотноманинг шу сонида республика Олий Кенгашининг Ислом Абдуғаниевич Каримовни Ўзбекистон ССР Президенти этиб сайлаш тўғрисидаги қарори, Ўзбекистон биринчи Президентининг қасамиёди ва унинг қисқача таржимаи ҳоли келтирилган.

Ахборотномада республика Президентининг 1990 йилда чиқарган фармонлари берилган. Булар орасида бир йил муқаддам май ойида чиқарилган кўп болали оналарга тўланадиган нафақалар миқдорини ошириш ва тикланган халқ байрами «Наврўз»ни ўтказиш якунларидан тортиб декабрь ойидаги республика халқ хўжалиги комплекси бошқаруви тузилишини такомиллаштириш ҳамда кадрларни тайинлаш билан боғлиқ фармонларгача бор. Республика Президентининг Тошкент давлат дорилфунуни ташкил топганлигининг 70 йиллиги муносабати билан шу олий ўқув юрти жамоасига, Ўзбекистон шифокорларининг биринчи съездига ва ўқитувчилар республика конференциясига, атоқли ислом олими ат Термизий таваллуд топган куннинг 1200 йиллигига бағишланган халқаро илмий конференция иштирокчиларига табриклари эълон қилинган.

Ахборотномада Ўзбекистон ССР Президентлик Кенгашининг таркиби тўғрисидаги маълумотлар бор. Президентлик Кенгаши аъзоларининг қисқача таржимаи ҳоли ва фотосуратлари берилган.

(ЎзТАГ).

Бугун—Радио куни, барча алоқа тармоқлари ходимлари байрами

ДЕҲҚОН ВА ОЙНАИ ЖАҲОН

Ўтган йилнинг кузида Ўзбекистон телекўрсатувларида ташкилий-тузилиш жиҳатидан жиддий ўзгаришлар амалга оширилди. Бош муҳарририятлар бирлаштирилиб, ижодий бирлашмалар ташкил этилди. Кўп йилдан бери бир муҳарририятда ишлаб, ижодда қолипга тушиб қолган айрим ходимлар бошқа бўлинмаларга ўтказилди. Баъзи ёш журналистларга ўз қобилиятларини намоён этиш, ижодий изланиш ва маҳоратларини чархлаш учун зарур имкониятлар яратилди. Бир қолипдаги сийқа, зерикарли, нуқул рақамларни қайд қилишу гапдонликдан иборат кўрсатувлар ўрнида долзарб мавзулар кўтарилган, хайрли таклифлар ўртага ташланган, публицистик руҳ билан суғорилган янги кўрсатувлар тайёрлашга эътибор кучайтирилди.

— Хўш, ўтган қисқа даврда қандай ижобий ўзгаришлар юз берди?!

Бизнинг бу саволимизга жумҳурият телекўрсатуви бош режиссёри ва бадиий раҳбари, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Мели Маҳкамов шундай жавоб берди:

— Ўзгариш ҳар бир ижодий бирлашмада бор. Жумладан, яқин вақтларгача телетомошабин назарида бирмунча зерикарли бўлган «Деҳқон ва замин» кўрсатувини олайлик. Ҳозир мазмунан бутунлай ўзгариб, жонланиб кетди. Ҳаётий лавҳалар, жонли репортажлар, бадиий-публицистик руҳ деҳқончилик-саноат бўлими ходимларининг ижодий маҳоратлари ошганлигидан далолат беради. Бу бўлимга янги ижодий куч ташланди. Масалан, илгари адабий-мусиқий муҳарририятда ишлаган Бахтиёр Муҳаммадиев деҳқончилик бўлимида ижодий парвоз қила бошлади. Айниқса у «Деҳқон ва замин»ни катта маҳорат билан тайёрлаяпти, Бу бўлим ходимлари Наврўзга бағишлаб ўтказилган ўттиз соатлик эшиттиришга тўрт соатлик кўрсатувлари билан ҳисса қўшишди. Яхшиси, байрамимиз арафасида уларнинг ўзлари билан гаплашганингиз маъқул.

Биз деҳқончилик, чорвачилик мавзуида кўрсатувлар тайёрлайдиган ижодкорлар ҳузуридамиз. Салмоқ билан гапирадиган, содда ва самимий Музаффар Абзалов катта муҳаррир Асад Холтоев билан эфирга бериш олдидан «Яхшидан боғ қолади»нинг навбатдаги сонини кўриб ўтирибди.

— Бу кўрсатувни шахсий томорқада боғдорчилик билан шуғулланадиганлар учун ташкил этдик, — дейди Музаффар ака. — Яхши-да, қизиққанлар кўчат етиштириш, пайванд қилиш, мева дарахтларига шакл бериш, уларни озиқлантириш сингари юмушларни қандай адо этишни билиб олишади. Биз бу кўрсатувга мутахассисларни ва шахсий томорқа эгаларини таклиф этибгина қолмасдан, илғор тажрибаларини жонли тасвирларда кўрсатамиз.

Бўлим мудирига мурожаат қиламан:

— Музаффар ака, ўттиз икки йилдан бери деҳқончилигимиз, чорвачилигимиз, боғдорчилигимиздаги илғор тажрибаларни ўрганиб, уларни ойнаи жаҳонда тарғиб қилиб келасиз. Демак, қишлоқ ҳаёти билан бутунлай боғланиб қолгансиз. Қишлоқнинг қай жиҳати сизни ўзига тортади?

— Мен сизга айтсам, — дейди Музаффар ака, — қишлоқнинг оҳанграбоси бор. Табиатнинг жамики гўзаллиги, жозибаси, жилоси ўзбекона ҳаётнинг мазмуни, соддалиги, турмуш даражамизнинг мезони, қувончларимиз, ташвишларимиз, дардларимиз — ҳамма-ҳаммаси қишлоқда ўзининг тўкис ифодасини топган. Биз кейинги пайтда қишлоқ ҳаётининг барча муаммоларини жонли ва таъсирчан, ҳаққоний ва изчил ёритиш мақсадида «Бир келиб кетинг, қишлоғимизга» деган кўрсатув ташкил этдик. Уни муаллифнинг ўзи олиб боряпти. Умуман, биз кўрсатувларни олиб боришга журналистларни жалб этиш тажрибасини кенг қўллаяпмиз.

Ҳар ҳафта бир соатлик «Деҳқон ва замин»ни, ҳар ойда икки марта ярим соатлик «Замин саховати»ни, ярим соатлик «Чорвадор»ни, кунда-кунаро «Деҳқонларнинг долзарб юмушлари»ни, бошқа кўрсатувларни тайёрлашнинг ўзи бўлмайди. Бўлимда кўп йилдан бери ишлаётган муҳаррирлар тажрибаси билан ёш журналистлар изланиши уйғунлашиб кетган. Улар биргаликда мавзу танлашади, ижодий сафарга чиқишади, янги услуб устида бош қотиришади. Айниқса, муҳаррирлар, тасвирчилар ва режиссёрлар ижодий ҳамкорлиги мустаҳкамланиб бораяпти.

Ўша куни ижодкорлар ишини ҳавас билан кузатдик. Режиссёр Абдулла Мирзаев, муҳаррирлардан Ҳотам Сайдалиев, Эркин Юсуповларнинг ибратли ишлари ва ижодий ташаббуслари ҳақида бўлим мудири фахрланиб гапириб берди.

Муҳаррир Музаффар Ҳожиев:

— Қишлоқда яшаб, далада ўсганман. Тупроқ ҳидлаган ҳар қандай ўзбек учун деҳқончилик таниш соҳа. Бунинг устига орамизда қишлоқ хўжалиги соҳасининг билимдонлари бўлган журналистлар бор. Тўғрисини айтсам, бизда эскилар мушоҳадаси билан янгилар мулоҳазаси уйғунлашувидан янги ижодий йўналиш камол топаяпти. Энди биз кўпроқ деҳқон, чорвадор ва боғбонларнинг дардларини тинглаяпмиз.

—- Ҳадеб центнер, гектар, тонналарни такрорлайверадиган сийқа усулдан воз кечаяпмиз денг?

— Шундай. Рапортбозлик, бригада бошлиғи ёки хўжалик раҳбарларининг студияда ўтириб олдиндан ёзилган матнини ўқиб бериши, деҳқончиликдаги ташвишли муаммоларни четлаб ўтиш, ўринсиз мадҳиябозлик тележурналистиканинг ҳозирги мавқеига ярашмайди.

Тележурналистнинг сўзларида жон бор. Пахтанинг нархи ошди, хўш, бу деҳқонга нима берди? Қоракўл тери қимматлашди, хўш, бу чорвадорга қандай фойда келтирди? Боғларимиз болга ботди, унда нега бозорда мева қиммат? Ғаллачилигимиз истиқболи ҳақида ким бош қотиради? Бугунги кунда тележурналистлар ғалаба рапортлари учун чиройли иборалар излаш устида эмас, юқоридаги муаммолар ечимини ким, қачон, қандай йўл билан ҳал қилиши мумкинлиги хусусида ўйлашаяпти.

— Ҳамма ишимиз жойида, енгил-елпи тайёрланган кўрсатувларимиз йўқ, биз кўтарган муаммолар ечимини топаяпти, — десак хато бўлади, — дейди суҳбатимиз сўнгида М. Абзалов. — Баъзан ходимларимизда изчиллик, журъат, ҳозиржавоблик етишмайди. Гоҳида айрим кўрсатувларимиз эски қолипга тушиб қолади. Савол-жавоб пайтида баъзан журналистларнинг маҳорати қай даражада эканлиги сезилиб қолади. Техник имкониятларимиз чегараланган: тасвирга тушириш аппарати, кинолента етишмайди. Яқинда бу масала ҳал қилинса керак. Умуман олганда, тележурналистларнинг ишини осон деб бўлмайди. Муҳаррир кўрсатув матнини тайёрлаш билан чегараланиб қолмайди. У тасвирга туширишда ҳам, монтажда ҳам, режиссёр билан кўрсатувни тайёрлашда ҳам қатнашади. Фақат бўш вақтидагина янги мавзу ва услуб устида бош қотиради.

Ҳа, Ўзбекистон телевидениеси ижтимоий-сиёсий кўрсатувлар ижодий бирлашмасининг деҳқончилик-саноат бўлими ижодкорлари ойнаи жаҳонда қишлоқларимиз ҳаётини ўзининг бутун мафтункорлиги, бунёдкорлиги, миллийлиги ва замонавийлиги билан тўлақонли акс эттириш учун изланмоқдалар. Уларни бугунги анъанавий Байрам билан чин дилдан қутлаймиз.

И. НОРМАТОВ,
Ўзбекистон ССР Телекўрсатув ва радиоэшиттириш давлат қўмитаси бўлим мудири.

СУРАТДА: қишлоқ хўжалиги кўрсатувлари режиссёри Мирсидиқ Устабобоев, (чапдан) унинг ёрдамчиси Барно Маҳкамбоева, бўлим мудири Музаффар Абзалов, бирлашма директори муовини Тўлқин Укибоев ва катта муҳаррир Асад Холтоевлар.

«ШОФРИКОНДАН ГАПИРАМИЗ»

Биз қадрли, камсуқум кишиларни кўпинча байрамлардагина эслаймиз. Ҳолбуки, ҳар кун кўриб, кўз кўникиб қолган ҳамфикр касбдошларимизни бир дақиқа бўлсин унутишга ҳаққимиз йўқ.

Ўйлаб, баъзида ҳайрон қоламан: ахир инсонни ҳам унутиш, унга бефарқ бўлиш мумкинми? Бу тезкор турмушнинг қусурларга тўла дақиқалари не-не зотларни хотирамиздан қисиб чиқармайди дейсиз? Шундай камтарларнинг бири —мен ғоят қадрлайдиган устоз, радиомуҳаррир, шоир Абдулла Раҳмондир. У дастлаб республикамизнинг энг узоқ жойларида — Сурхондарё, Қашқадарё, Бухоро вилоятларида муаллимлик қилди. Рўзномаларда мухбир бўлиб, ўзининг ҳалол, ўткир қаламини виждону поклик, халқ манфаатидек савоб ишларга йўналтирди. Элликдан ошибдики, у ҳали-ҳануз собиқ ўқувчиларидан мактублар олади.

— Мактублар мени сўроқлаб келган гуллар, кўнгиллар, — дейди Абдулла ака. — Ҳеч ким йўқламаса, эсламаса ёмон. Қаламим тўхтаб қолган кун, овозим район бўйлаб тарқалмаган кунлар зерикарли. Инсон бўлиб туғилдингми, ўз номинг, овозингга эга бўлмоққа не етсин!

Ҳа, Абдулла Раҳмон бу кунларга етгунча неча ёзу қишлардан — синовлардан ўтмади. Яқинларига, элу-юртига айтмоқчи бўлган гапи бор эканки, у газетадан, радио микрафони ёнидан узоқлашмади. Пойи-пиёда кезишлар, қишли-қировли кунларда олис гўшасига қатнашдан ҳузур туйди, малол деб билмади.

Шофиркон районида йилт этган учқун — ёзиш-чизишга кўнгил қўйган ёшларни эшитса, ўзи излаб топди, радио орқали элга танитди. Ҳар дам эзгулик йўлини тарк этмади. Шунинг учунми Абдулла аканинг овози ҳар кеч азиз хонадонларга кириб борганида ёшу қари юмушидан кечиб, уни тинглайди. Боболар невара, оталар ўғилларининг тўйларига Абдулла аканинг тилакларини орзу қиладилар. Мен эл ардоқлаган кишилар деганда, аслида Абдулла Раҳмондек хизмати, меҳр-оқибати билан танилганларни тушунаман.

У Шофирконнинг муаммолари, Жилвон чўлию чўпонларининг оғир турмуши, боғбонлар заҳмати ҳақида биринчилардан бўлиб ёзганлардан бири. Умуман, ҳеч қачон мухбирнинг ҳосили — хизмати тонна ёки центнерлар билан ўлчанмайди. Мухбир кишилар наздидаги кичкина, оддий ҳақиқатни ошкор этган кун, менимча у йиллик режасини бажарган ҳисобланади. Бугунги ошкоралик ва демократия даврида ҳам Шофирконнинг қаламга олса арзийдиган муаммолари кўп. Хуллас, ҳар бир юртдош ана шу муаммолар ечимига бел боғласа, юмушлар етиб ортади. Ўйлайманки, Абдулла ака ҳамиша биринчилардан эди ва бундан кейин ҳам биз шогирдларига қандай ишлаш лозимлигини амалда исботлайди. Ичимлик суви, газ, маиший шароитлар ва ҳуқуқий эркинликлар билан боғлиқ янги туғилаётган руҳ, фикрлар тарғиботига содиқлик радиомухбирдан сезгирлик, собитлик талаб қилади.

— Мухбирлик бор ҳақиқатни яширмай, ҳақни айтишдир, — дейди Абдулла ака ёшларга.

Дарҳақиқат, шундай, Бугун кўпчиликка маълумки, ҳақ гапнинг қадри баланд. Агар сўз ўз мезонида, вақтида айтилса, ҳар қандай ҳимоядан ҳам устундир. Бир умр ҳақ сўзга ишониб, уни қадрлаб келаётган Абдулла акага ижодий равнақ тилаймиз.

Ражаббой ОТА ТУРК,

МАМЛАКАТ БЎЙЛАБ

ОРСК. (Оренбург вилояти). Жанубий Урал машинасозлик заводининг электр пўлат қуйиш цехидаги электрон-нур эритиш печида чуқур вакум шароитида вазни 8 тонна ва диаметри 1100 миллиметр бўлган металл қуймаси олинди. Орскдаги бундай вазнли металл мамлакатда илк бор тайёрланди.

* * *

ОЛМАОТА. СССР Гидрометеорология Давлат комитетининг Арктика ва Антартика илмий-текшириш илмгоҳи билан совет қутбчилари уюшмасига қарашли база табобат муассасасининг «Адаптация» марказида очилган кўргазмада ноёб автоматлаштирилган диагностика комплексларини кўриш мумкин. Ташриф буюрганлар эътиборига икки модул — «КаМАЗ« билан ихтисослаштирилган прицеп негизида ишланган, юриш жуда қийин бўлган жойлардан ўтишга мослаштирилган машина намойиш этилди. У транспортнинг ҳар қандай тури билан мамлакатнинг исталган жойига олиб борилиши мумкин.

* * *

МОСКВА. Москва Совети раёсати билан Москва Совети ижроия комитетининг қарорига мувофиқ метрода юриш учун ойлик имтиёзли чипталар сотила бошланди. Бундай имтиёзлар олий ўқув юртлари ва техникумлар кундузги бўлимларининг талабаларига, кундузги мактаблар ва ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчиларига берилади. Ойлик чипта учун улар уч сўм тўлашади.

* * *

МУРМАНСК. Мурманскда очилган халқаро кенгашда Кола ярим оролида спорт баликчилигини, хусусан лосось балиғи тутишни ривожлантириш муаммолари муҳокама қилинмоқда. Кенгашда Совет Иттифоқи, АҚШ, Шотландия, Финляндия, Швеция, Исландия, Норвегия мутахассислари ҳамда омилкор кишилари иштирок этишмоқда.

* * *

ВИБОРГ (Ленинград вилояти). Виборгдан Ленинградга дастлабки йўловчи ретро-поезди жўнаб кетди. Унинг маршрути Фин кўрфазининг хушманзара соҳилларидан ўтади. Сайёҳлар учун «ўтмишга саёҳат»ни Октябрь темир йўли мутахассислари ўйлаб топдилар.

* * *

ТБИЛИСИ. Грузия Фанлар академияси геофизика илмгоҳининг аэролог олимлари булутларда электр токи тақсимланиши ва кўпайиши қонуниятларини, сувнинг жуда майда заррачалари ва аэрозоллар билан тўйинган ҳаво массаларининг кучли уюрма ҳаракатлари динамикасини аниқлаш усулини кашф этдилар. Олинган маълумотлар учувчилар учун об-ҳаво қандай бўлишини аниқлаш усулини такомиллаштириш, булутлар орасида учиш учун энг қулай «қават»ни танлаш ва шу йўсинда момоқалдироқ бўлаётган даврда парвозлар хавфсизлигини ошириш имконини беради.

* * *

ВИЛЬНЮС. Литва пойтахтида «Чернобиль» республика тиббиёт маркази ташкил этилди. Унинг вазифаси Чернобиль аварияси чоғида жабрланганлар тўғрисида ғамхўрлик қилишдан иборат. Маълумотлар компьютер банкида ҳар бир беморнинг саломатлиги тўғрисидаги маълумотлар бор. Шунга мувофиқ якка тартибдаги муолажа курслари ишлаб чиқилган. Марказдаги ишга турли ихтисосдаги шифокорлар жалб этилган.

* * *

ЧЕРКАССИ. Черкасси вилоятида «Украина казак давлати: тарихий ривожланиш манбалари ва йўллари» республика тарихий ўқишлари бўлиб ўтди. Ҳозир жуда долзарб бўлган казакларнинг Украина давлат-қурилиш жараёнидаги ўрни мавзуси ўқишларнинг тиғиз программасида асосий ўринни эгаллади. Ўқиш иштирокчилари Богдан Хмельницкийнинг боргоҳи жойлашган Чигиринда, унинг қўрғони турган Субботов қишлоғида, буюк лашкарбоши дафн этилган Ильин черковида бўлдилар. Бу ерда, яқинда ташкил этилган Чигирин давлат тарих-маданият қўриқхонасида тиклаш ишлари олиб борилмоқда. Бу ишларни 1995 йилда — Богдан Хмельницкий таваллуд топганига 400 йил тўладиган кун арафасида тугаллаш режалаштирилган.

* * *

БЕЙЛАГАН («Озарбайжон республикаси). Гарамидюзю яйловида электр машинкаларнинг шиғиллаши тинмаяпти. Бу ерда Бейлаган районининг чорвачилик хўжаликлари қўйларнинг жунини олишга киришди. Ҳозир бу қимматбаҳо хом ашёнинг сифатига алоҳида эътибор берилмоқда. Чорвачилик давлат хўжаликларида ҳар бир чўпон биринчи куниёқ 150—180 та қўйнинг жунини олиб, 600 килограммдан жун топширди. Район чорвадорлари бу йил давлатга 270 тоннадан кўпроқ тоза жун топширишга аҳд қилишган. Бу эса режадагидан анча кўп.

(ТАСС).

ЕТТИ ХАЗИНАНИНГ БИРИ

Парранда — етти хазинанинг бири деб бежиз айтилмаган. Ундан тухум, гўшт каби аъло сифатли озиқ-овқат маҳсулотлари олинади. Лаззатли ноз-неъматлардан бири ҳисобланган парранда гўшти эса жуда тўйимли ва парҳез таом сифатида алоҳида қадрланади. Парранда тухуми — юқори сифатли озиқли маҳсулот бўлиб, таркибида тўла қимматли оқсиллар, ёғлар, углеводлар, кўпгина минерал моддалар ҳамда витаминлар мавжуд. Ундаги оқсил моддаси бошқа маҳсулотларникига нисбатан киши организмига осон сингади. Хуллас, биз парранда гўшти ва тухумининг фойдали хусусиятларини яхши биламиз. Лекин бу лаззатли неъматни ҳузур қилиб истеъмол этарканмиз, уни етиштирадиган фидойи кишиларнинг машаққатли меҳнатини ҳамма вақт ҳам ҳис қилавермаймиз.

Республикамизда паррандачилик маҳсулотларни етиштирадиган хўжаликлар талайгина. Шулардан бири Тошкент областидаги Қорасув давлат наслчилик комбинатидир. Бу ерда сермаҳсул, сифатли гўшт берадиган паррандалар боқилмоқда. Бир товуққа ҳам дон, ҳам сув керак, деган нақлни эсласак, минглаб парранданинг аҳволидан вақтида бохабар бўлиш, уни семиртириш, кўпайтириш озмунча меҳнат талаб қиладими?

Паррандачилик — жуда нозик иш. Товуқ соғлом бўлиши, нобуд бўлмаслиги, кўп тухум бериши учун фақат озуқа тарқатиш ёки сув бериш билан иш битмайди. Аввало парранда боқиладиган жой озода, ҳарорати мўътадил бўлиши зарур. Бу ерда паррандачиликнинг ана шундай нозик томонларини яхши ўзлаштириб олган ажойиб товуқбоқар-операторлар меҳнат қилишмоқда. Фаина Амирхонова ана шундайлардан бири. Унинг меҳнатига ҳамманинг ҳаваси келади. У ишлаётган товуқхона ҳамиша батартиб. Паррандаларга озуқа ва сув ўз вақтида тарқатилади, уларнинг соғлиги мунтазам назорат қилиб борилади. Шунинг учун қўлга киритилаётган ютуқлар бошқаларникига қараганда анча салмоқли. Илғор ишчилардан Зина Халилова, Исроил Норбоев, Светлана Манушина тўғрисида ҳам худди шундай илиқ сўзларни айтиш мумкин. Улар ҳам ўз зиммаларидаги топшириқларини ортиғи билан бажариб, эл дастурхонига кўплаб паррандачилик маҳсулотлари етказиб бериш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

СУРАТЛАРДА: комбинат илғорларидан С. Манушина ва Р. Зарипова.

Б. АЛИМОВ олган суратлар.

Хушхабар

Навоий аэропорти таъмирлаш учун ёпиб қўйилди. Чунки учиш-қўниш йўлкасини таъмирлаш зарур эди. Чипталари сотиб бўлинган самолётлар энди Бухородан учади. Навоий аэропорти йилнинг учинчи чораги охирларида ишлай бошлайди.

* * *

Республика жанубида энг кучли кислород станцияси қурилиши бошланди. Қарши чўлида Нишон яқинида қурилаётган бу станция декабрь ойида ишга туширилади. Объект бир йилда пайвандлаш ишлари учун зарур бўладиган 1,3 миллион кубметр кислород чиқаради. Станция ишга туширилганидан кейин фақат «Қаршистрой» бўлинмаларини эмас, шу билан бирга Таллимаржон ГРЭСи қурилишларини ҳам кислород билан таъминлаш яхшиланади.

* * *

Киевда бўлиб ўтган ранг аранжировкачилари халқаро конкурсида «Совпластитал» Совет-Италия қўшма корхонаси тақдим этган композициялар махсус мукофотларни олишга муваффақ бўлди. Бу композицияларни тошкентлик дизайнерлар Н. Зобова билан Р. Абдурасулова тайёрлаган. Корхона Киевда намойиш этган 6 та ёғоч ва 10 та гул композицияси бир зумда сотиб юборилди. Бунинг устига бу маҳсулотлар фақат совет пулида эмас, шу билан бирга валютага ҳам сотилди. Буюмлар пластмассадан тайёрланганлиги харидорларнинг шаштини қайтаролмади. Аранжировкачилар беллашувида иштирок этиш билан «Совпластитал» янги фойдали шартномалар ҳам тузди.

* * *

Деворбоп материалларни ишлаб чиқаришда уларни куйдирмаса ҳам бўлади. Тошкентдаги «Ирвэкс» кичик корхонасида гиперпресслаш деб номланган янги технология ишлаб чиқилди. Бу усул экология жиҳатидан тоза, маҳсулотнинг сифати эса анъанавий ишлаб чиқаришдагидан анча яхшироқ. Пресслаш автоматлаштирилган линияси хом ашёни тайёрлаш участкасидан ҳамда тахловчи автоматли пресс-автоматдан иборат. Машина-ускуна асосан одатдаги деталлардан тайёрланган. Бу линия йилига қарийб бир миллион дона деворбоп блок ёки тўрт миллиондан кўпроқ ғишт ишлаб чиқаради.

* * *

Тошкентдаги «Средазкабель» бирлашмаси мутахассисларининг ишланмаси Оҳангарондаги «Сантехлит» заводига ҳар йили бир неча вагон ёғоч тежаб қолиш имконини беради. Улар ванналарни ташишда ёғоч идишлар ўрнига резинадан фойдаланишни таклиф қилдилар. Резина идишларни асосий ишлаб чиқариш чиқиндилари бўлган резина аралашмаларидан тайёрлашни ўзлаштириб олдилар. Завод янги идишнинг афзалликларини кўргач, кабелчиларга унинг йирик туркуми учун буюртма берди.

* * *

Ўзбекистон билан Тожикистон халқ депутатлари Тожикистон алюминий заводи фаолиятини биргаликда назорат қилиш тўғрисида келишиб олдилар. Ҳар икки томон, шунингдек корхона маъмурияти имзолаган ҳужжатга биноан, май ойида ютза электролизер ишдан тўхтатилади. Бу алюминий ишлаб чиқаришда экология нормаларига риоя этиш кафолатини беради.

* * *

Ихтирочилар ва рационализаторлар Бутуниттифоқ жамияти Тошкент вилоят Кенгашининг маълумотлар банки ихтирочилар билан хўжалик ходимларига бир-бирлари билан учрашишда ёрдам берди. Бу ерда новаторларнинг кўплаб ишланмалари тўғрисида маълумот тўпланади. «Бэгфан» кичик корхонаси бу ерга маълумот сўраб мурожаат қилди. Корхона Тошкентлик олимлар К. Ширинов билан И. Каримовнинг «Суғориладиган ерда маржумак етиштириш усули» тўғрисидаги таклифини танлади ва шаҳар яқинидаги хўжаликларнинг биридан 80 гектар майдонни ижарага олиб, энди муаллифлар билан биргаликда ана шу қимматбаҳо экинни етиштирмоқда.

(ЎзТАГ).

ТУШЛИК ФАБРИКА ҲИСОБИДАН

Нарх-наво ошганлигига қарамай, Урганчдаги КПСС XXV съезди номли пиллачилик фабрикасининг ишчилар ошхонасида хўрандалар камаймади. Касаба уюшмаси комитетининг ташаббусига кўра, тушликлар янги нархининг асосий қисмини фабрика ўз ҳисобидан тўлаяпти.

Ажратилаётган бу маблағ 230 минг сўмдан кўпроқни ташкил этмоқда. Бу ерда ишчиларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишдан кўра муҳимроқ иш йўқ деб ҳақли равишда ҳисоблаб, ана шундай йўл тутишди.

ХАРИДОРГИР БУЮМЛАР

Косонсойдаги касаначилик фабрикасида тайёрланган буюмлар жуда харидоргир бўлмоқда. Буни деярли ҳар куни корхона номига келаётган буюртма ва илтимосномалардан ҳам билса бўлади.

Беш йил муқаддам касаначилар тайёрлаётган бошқа маҳсулотлар қаторига қўй терисидан ишланган пўстин ҳам қўшилган эди. Бу тармоқни ривожлантиришга иккиланувчи, янги маҳсулотнинг бозори чаққон бўлишига шубҳа билан қаровчилар ҳам топилди. Аммо қисқа вақт ичида бундай ҳадиксираш ўринсиз эканлиги маълум бўлиб қолди. Ҳозир корхонанинг биринчи навбати тўла қувват билан ишлаб турибди. Ўтган йили қарийб бир ярим миллион квадрат дициметр қўй териси қайта ишланиб, деярли 360 минг сўмлик пўстин тайёрланди.

Корхона хом ашёни Наманган вилоятининг бир қанча районларидан, шунингдек, қўшни Қирғизистон ва Туркманистондан олмоқда. Фабрика чеварлари ишлаб чиқараётган буюмларга талаб ортгани сари корхонани ҳам кенгайтиришга тўғри келмоқда. Бу эса пўстин тикиш цехининг иккинчи навбатини тезроқ қуриб битказишга ундамоқда. У ҳам ишга тушгач, фабрика йилига тўққиз миллион дициметр қўй терисини қайта ишлаш қувватига эга бўлади.

Ахборот

НАВҚИРОН ХЎЖАЛИК

Андижондаги Отчопар, Тешиктош ва Жанубий Оламушук адирлари туташган жойда ташкил этилган янги давлат хўжалигига Абдусаттор Паттоев номи берилди. Боғдорчилик ва узумчиликка ихтисослашган совхознинг умумий майдони салкам 2100 гектар. Янги хўжалик меҳнаткашлари дастлабки йилда 448 тонна мева, 120 тонна узум, 933 тонна пахта, 277 тонна сабзавот етиштиришга аҳд қилиб, фаолиятларини 100 гектар янги боғ барпо этиш билан бошладилар.

БОБУР БОҒИ

Андижон районидаги Карл Маркс номли давлат хўжалиги шаҳарга туташ. Яқинда бу ерда Бобур боғини ташкил этиш ниятида 216 гектар ер ажратилди. Янги оромгоҳ пойдеворини қўйишга бағишланган йиғинда қишлоқ меҳнат аҳли номидан Андижон район партия қўмитасининг биринчи котиби Н. Шокиров, шаҳарликлар номидан Андижон шаҳар партия қўмитасининг биринчи котиби О. Отабоевлар сўзга чиқишди. Бўлажак Бобур боғига дастлабки дарахт кўчатлари ўтқазилди.

ФАХРИЙЛАР БАҲСИ

Асакадаги «Правда Востока» жамоа хўжалиги ўйингоҳида вилоят фахрий спортчиларининг беллашуви бўлиб ўтди. Бу гал улар волейбол бўйича мусобақалашдилар. Ўзаро курашда марҳаматлик кекса волейболчиларнинг қўли баланд келди. Олтинкўлликлар иккинчи, майдон эгалари учинчи ўринни олишди.

Марҳаматлик ғолиблар Сурхондарё вилоятининг Сариосиё районида ўтказиладиган жумҳурият биринчилигида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритдилар.

ЧЕВАРЛАР

Дардоқ қишлоғидаги (Қўрғонтепа райони) Ильичевск тикувчилик фабрикасининг филиали икки сменада ишлашга ўтди. 69 та дастгоҳдан тўла қувват билан фойдаланилмоқда. Тикувчилар биринчи кварталда 850 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар. Муҳими, бу кичик корхона 210 кишини иш билан таъминлади.

З. Зулунова, М. Халилова, Р. Маматовалар илғор тўқувчилар сифатида танилмоқдалар.

БОЛАЛАРГА АТАЛДИ

Марҳамат районида Улуғ Ватан урушида қозонилган Ғалабанинг 46 йиллиги мавзуида болалар китоб ҳафталиги ўтказилди. Шу муносабат билан бўлган учрашувларда уруш фахрийси Х. Исоқов ўз эсдаликларини сўзлаб берди. Андижонлик шоирлар Фарид Усмон, Усмонжон Шукуров шу мавзуга бағишланган китоблар тўғрисида сўзлаб, шеърларидан намуналар ўқиб беришди.

Учрашувларда «Иқбол» қизлар ансамбли, Р. Бурхонов раҳбарлигидаги мусиқий тўгарак қатнашчилари концерт кўрсатдилар.

ХОТИРА СОВРИНИ

Избосканликлар Социалистик Меҳнат Қаҳрамони марҳум Шермат Юсупов хотира кунини анъанага айлантирдилар. Яқинда унинг номидаги жамоа хўжалигида ишлаб чиқариш ташкилотчиларидан бўлган бу кишининг хотирасига бағишланган спорт мусобақаси ўтказилди. Унда мазкур хўжалик волейболчилари биринчи, Балиқчи районидаги Бобур номли жамоа хўжалиги волейболчилари иккинчи ўринни эгалладилар. Ғолиблар Шермат Юсупов хотира соврини билан тақдирланишди.

А. ҚОРАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ОЛАМНИ АСРАНГ, АЗИЗЛАР! 1941—1991

ДЎЗАХДАН ҚАЙТГАН ЙИГИТ

Кўпгина шеърлар ва ҳикоялар, «Бешик», «Жайҳун», «Сўқир табиб», «Сувора» каби достонлар, «Севги сўқмоқлари», «Соялар тонгда йўқолади», «Номус ва ўлим» сингари қиссалар муаллифи Абдулла Нуримов «Дўзахдан қайтган йигит» номли шеърий драма ёзди. Унда уруш йилларининг даҳшатли воқеалари ҳикоя қилинади. Уша аламли йилларда қишлоқ меҳнаткашлари бошидан кечирган уқубатли кунлар бадиий лавҳаларда ифодаланади.

Қуйида асардан парча босилди.

Баҳор. Колхоз боғи. Олчалар оппоқ гуллаган. Улардан бирининг остида эски ўриндиқ. Қўлдош кириб келади. Унинг юзи чандиқ, қошлару, киприклари куйган, бир кўзи кўрмайди, қовоқлари оқарган.

ҚЎЛДОШ:
Ўзгармабди, ўша-ўша она-қишлоғим,
Гўзал, худди ўсма қўйган қиздай қошига,
Кўз олдимда уфққача чўзилган, кўркам—
Оқ саллали тоғлар ёстиқ унинг бошига.
Ассалом, азиз юртим, ассалом боғлар,
Ассалом пахтазорим, яшил ўтлоқлар!
Қабул қилгил қучоғингга ғолиб мардларни,
Жангдан қайтди, жўралару дўстлар, ўртоқлар.
Фақат жангдан мен қайтмадим, қаршингда турган,
Сенинг ўғлинг Қўлдош эмас, битта рўдапо.
Мендан хунук бўлмас ҳатто, алвасти-арвоҳ,
Гарчи қалбим бўлса ҳамки гардсиз, мусаффо.
Бу не ҳолки, дўстинг йўлда ўлдириб кетса,
Янгасини олса қайн наҳот бағрига.
Зуҳрадайин гўзал бир қиз бўлса бевафо,
О, юрагим чидамоғинг керак барига!
(Ўриндиққа ўтиради, беихтиёр дўпписини олиб ёнига қўяди. Чақчақлашиб колхозчи қиз-жувонлар киришади. Улар орасида Зуҳра ҳам бор).

1-ҚИЗ:
Куни кеча қайтган эмиш фронтдан Шокир.

2-ҚИЗ:
Норбувининг кенжаси ҳам бугун келганмиш,
Лекин Аҳмад ота ўғли Раҳим ҳақида
«Сўнгги жангда ўлди» деган хабар олганмиш.

ЗУҲРА:
Ух, кўпларнинг ёстиғини қуритди уруш,
Не-не кўҳлик жонларидан бўлишди жудо.
(Қўлдош томонга имлаб).
Оғирлашди ҳаёт, тағин пайдо бўлибди.
Бизнинг чекка бу қишлоқда яна бир гадо.
(Яқинлашиб Қўлдошнинг дўпписига чақа ташлайди).

ҚЎЛДОШ:
Раҳмат. Омин, соғ-саломат қайтсин у ёқдан
Севганингиз. Лекин мендай мажруҳ бўлибмас.
(Зуҳра чўчиб тушади).

1-ҚИЗ:
Вой, не дейди бу дардисар, эри уйда-ку,
Кетдик қизлар, ё жинни у, ё маст ўлгудай.
(Зуҳра қизлар даврасида Қўлдошга қарай-қарай чиқиб кетади).

ҚЎЛДОШ:
Кечир мени, Зуҳрам, сенга озор етказдим,
Чўчиб тушдинг, унутмабсан, шунга ҳам раҳмат.
Қўша қари қовушганинг, Зокиринг билан,
Биринг укам, биринг дилдан севганим, тағин—
Орамизда ул меҳрибон онажоним бор.
(3-4 яшар қизчани етаклаб Гулойим киради).
Ассалому алайкум хола!

ГУЛОЙИМ:
Саломат бўл, саломат бўл, мусофир йигит,
Бу қишлоқдан эмаслигинг кўриб турибман.
Мана, мен ҳам бу каттакон ҳовлига сиғмай,
Неварам-ла кўча кезиб дайдиб юрибман.

ҚЎЛДОШ:
Кўп чиройли қизча экан. Оти не бунинг!

ГУЛОЙИМ:
Бу Хотира, жангда ҳалок бўлган ўғлимдан!

ҚЎЛДОШ:
Хотира! Ҳа, яхши ном. Ўкингманг хола,
Ҳеч ким қочиб қутилолмас барҳақ ўлимдан.

ГУЛОЙИМ:
Уруш ўлсин. Жуда қаттиқ куйибсан болам.
Башарангда бирор бутун жойинг қолмабди.

ҚЎЛДОШ:
Эҳ, холажон, дил алами баттарроқ бундан,
Яхшиямки, шу чандиқлар сиримни ёпти!

ГУЛОЙИМ:
Қандай сир!

ҚЎЛДОШ:
Жуда аламли!

ГУЛОЙИМ:
Гапир болам, дилинг ёзсанг енгил тортасан,
Дейдилар-ку, одам тафтин олади одам.

ҚЎЛДОШ:
Ҳақ гап. Майли айтай, дардим сизга онажон.
О, илгари кўҳлик йигит эдим-ку мен ҳам.
(Ён-верига қарайди, сўнгра ўрнидан туриб, саҳнанинг нариги томонига ўтади).

ГУЛОЙИМ:
Нега бунча безовтасан, тинчлан, эй дилим,
Нега ўхшар Қўлдошимга унинг овози!
Бегона бу, тирик бўлса агарда ўғлим,
«Онажон» деб отмасмиди бағримга ўзин!

ҚЎЛДОШ:
(Келиб ўтиради).
Шу урушнинг бошларида жангга киргандим,
Лекин дастлаб юришмади, хола, омадим.
Ёнғин тушган уй ичида қолдим, оқибат—
Ҳаммаёғим куйди. Фақат нега ўлмадим.

ГУЛОЙИМ:
Ҳудо бир асрабди, шукур қил ўғлим.

ҚЎЛДОШ:
Партизанлар орасида қайта туғилдим,
Ва бир гадо янглиғ кездим шаҳарма-шаҳар.
Партизан деб ўйлашмасди фашистлар мени,
Ҳатто мендан қилишарди ёвузлар ҳазар.

ГУЛОЙИМ:
Яшамагурлар!

ҚЎЛДОШ:
Жанда кийдим, чандиқли юз, ялтираган бош,
Менинг учун бари ёпқич бир либос эди.
Ростин айтсам тунда овладик ов,
Қасос учун жуда қулай, жуда мос эди,
Портлатилган поездлару, аэродромлар,
Ўлдирилган босқинчилар бари-барида,
Қоним бордир, жоним бордир менинг ҳам бир оз,
Шулар умид туғдиради қалбим қўрида.

ГУЛОЙИМ:
Омон бўл, ўғлим!

ҚЎЛДОШ:
Аммо доим ачинаман тиртиқ ҳолимга...
Уйда эса ота-онам бандаликни бажо айлабди,
Аҳду-паймон билан турмуш қурган рафиқам,
Энг қадрдон бир кишимга меҳр бойлабди!

ГУЛОЙИМ:
Ё алҳазар!..

ҚЎЛДОШ:
Бу дунёда энди якка-гариб ёлғизман,
Афтим бузуқ танимади ҳатто хотиним.
Мансур деган бир қуролдош дўстим бор эди,
Бу қишлоққа келдим излаб унинг зотини.

ГУЛОЙИМ:
Мансур!

ҚЎЛДОШ:
Ҳа, Ҳа!

ГУЛОЙИМ:
Оёғидан яраланган!!

ҚЎЛДОШ:
Ўша-ўша!

ГУЛОЙИМ:
У қайноға бўлур менинг кичик ўғлимга,
Мансур каттам— Қўлдош билан қалин дўст эди,
Ўзи жойлаб қайтди ботиб қайғу-аламга.

ҚЎЛДОШ:
Қўлдош сизнинг ўғлингизми! Танийман уни,
Тенгсиз жангда қазо қилди йигит бечора.
Мансур билан икковимиз ювиб, кафанлаб,
Кўмган эдик, қабри қолди она олисда...

ГУЛОЙИМ:
(Йиғлайди).
Болагинам суяр эди, қанотим эди,
Ёшлигидан онасига меҳрибон эди,
Отасидай мард ва софдил, ёвга шафқатсиз,
Эл-юртига муҳаббати бир жаҳон эди,
(Кўз ёшларини артади).
Сўзларимдан хафа бўлма, ўтинчим сендан,
Ўксинма онанг ўрнига она бўлай мен.
Омон қайтди жангда ҳалок бўлган ўғлим,деб
Онанг бўлиб ҳасрат-дардинг сенинг олай мен.
Беш йилдирки бўш турибди болам хонаси,
Ўриндиғи, кийимлари — бари сеники,
Қайнаға бўл, келинимга, Зокирга ака,
Юр, оппоғим қалбимизнинг тўри сеники!

ҚЎЛДОШ:
(Йиғлаб ўзини кампирнинг бағрига отади).
Онажоним!!!

ГУЛОЙИМ:
Онагинанг айлансин сендан!
(Зокир киради).

ЗОКИР:
Вой, олибсиз бағрингизга битта гадони,
Бу нимаси!
(Қўлдош инграйди).

ГУЛОЙИМ:
Тўхта, болам сўзларимни аввал эшитгин
Бил, қуролдош ўртоғидир Мансур акангнинг,
Ва акангнинг дийдорини кўрган бу йигит.
Уруш ўлгур шу аҳволга солибди уни,
Узр сўра, ҳурматини бажо эт!
Қазо қилган ота-она, бу бечоранинг
Бирорта ҳам қариндоши энди қолмабди.
Бағрин тиғлаб мана шундай номдор йигитнинг
Яшшамагур рафиқаси вафо қилмабди.

ЗОКИР:
Кечирасиз!
(Бош эгади).

ҚЎЛДОШ:
Ҳеч киси йўқ...
Куйган бошу жулдур кийим ва чандиқ юздан
Билиб бўлмас одамзотни, одам дилини.

ГУЛОЙИМ:
(Қўлдошга).
Хабаринг бор, ҳамма йигит кетгач фронтга
Қишлоқларда майиблару аёллар қолди.
Ана шунда Зокиржонни қўярда-қўймай
Қишлоқ аҳли шу колхознинг раиси этди.
(Зокирга)
Нима дейсан, ака бўлса аканг ўрнида
Қолса агар бағримизда, бизнинг қишлоқда!

ЗОКИР:
Жуда яхши. Лекин ака кечирармикин,
Ука баъзан ҳозиргидай адашган чоғда!

ҚЎЛДОШ:
Ахир, ака қалби—кўприк, унинг устидан
Ўтиб кетар баъзан кичик айби уканинг.

ЗОКИР:
Боғбон бўлиб ишлайсизми!

ҚЎЛДОШ:
Майли.

ЗОКИР:
Ойижон,
Бизникида яшасалар яхши бўларди.
Бекорга ҳам бир уйимиз бўш турибди-ку.

ГУЛОЙИМ:
Раҳмат, ўғлим, мен розиман, беҳад розиман,
Худди шундай дейишингни, болам, билардим.
(Қўлдошга).
Юринг, ўғлим.

ҚЎЛДОШ:
Мен кейинроқ борсам деган эдим, онажон.
Чойхонада қолдирувдим жомадонимни.

ЗОКИР:
Бўпти ака.
Ўз уйингиз энди бизнинг хонадонимиз.
Тезроқ боринг!
(Она-бола чиқиб кетишади).

ҚЎЛДОШ:
Майли (Пауза). Мана, онажонимни—
Кўрдим, ҳатто қучоқладим, бағримга босдим.
Зокир—раис! Укажоним, камолатингдан
Қувончларга тўлиб, эркин бир нафас олдим.
(Оқсоқланиб Мансур киради. Қўлдош шапкасини тутади).
Хайр қилинг, ёрдам беринг собиқ жангчига.

МАНСУР:
Қўл — оёғинг бутун экан, ишламайсанми!
Бирор жойда макон тутгин йўқса бирoдар,
Меҳнат қилиб нон ейишни хушламайсанми!

ҚЎЛДОШ:
Сен ўзинг-чи! Айт, ўзингда борми бир макон!

МАНСУР:
Бетга чопар экансан-ку, пақир девона!
Мен-ку ахир шу ўлкада туғилдим, ўсдим.

ҚЎЛДОШ:
Йўқ, сен-хоин, қолаверса сотқин, қотилсан!

МАНСУР:
Нима! Нима!
(Қўлтиқ таёғини кўтаради).

ҚЎЛДОШ:
(Ғазаб билан).
Қани тушир қўлтиқтаёқни
Акс ҳолда юбормасди Қўлдошнинг руҳи—
Сендан қасос олиш учун мендай саёқни!

МАНСУР:
Нима дединг! Қўлдош! Қасос!

ҚЎЛДОШ:
Ҳа, эсингга ол!
Сенинг билан бирга эди ўшанда Қўлдош,
Жанг қилганди сен-ла бирга ўшанда бироз.
Эсингдами!
(Музика фонида жанг садолари)

МАНСУР:
Ҳа, эсимда...

Абдулла НУРИМОВ.

НАФОСАТ ОЛАМИГА ЙЎЛ

Ўзбекистон ССР Маданият вазирлигига қарашли Тошкент маданий-оқартув техникуми бу йил ўзининг 52 баҳорини қаршилади. Техникумнинг ўзбек халқ чолғу асбоблари бўлими маданият масканларига шу соҳа мутахассисларини етказиб келмоқда. Эндиликда бу бўлимни тугатиб, ишлаб келаётган ажойиб кадрларни бирма-бир санаб чиқиш осон иш эмас. Масалан, Қумқўрғон ноҳия маданият бўлими бошлиғи Бозорбой Ҳакимов, Пайариқ марказий маданият уйи бадиий ҳаваскорлик жамоаси раҳбари Саъдулла Шодиев, сирдарёлик Шавкат Алимов, Каттақўрғондан Собиржон Сафаров, сариосиёлик Абдурашид Тўраев, Ёзёвондан Миразим Йўлчиев, Тошкентдан Собиржон Абдуллаев, Асқар Одилов, Паркентдан Шаҳноза Белабоевалар ўз касбларининг моҳир усталари бўлиб етишдилар. Улар раҳбарлик қилаётган жамоалар кўрик, фестиваль, мусобақаларнинг фахрли ўринларини эгаллаб, ғолибликни қўлга киритмоқдалар.

Шу кунларда бўлимни 50 га яқин сиртқи ва 30 га яқин кундузги талабалари битириш арафасида туришибди. Булар ичида имтиёзли диплом олувчилар ҳам бор. Улар етук билимларини намойиш қилаётирлар. Бўлимда юқори малакали ўқитувчилар ёшларга санъат сирларини ўргатишмоқда. Ўқитувчилар Ҳамидулла Турсунов, Низом Умаров, Қобил Орипов, Даврон Балиқов, Раҳматжон Мирмуҳамедов, Раҳматилла Ваҳобов, Ўлмасхон Каримоваларни айниқса, талабалар беҳад ҳурмат қилишади.

Билим масканида изланувчан, дарс ўтишнинг янги услубларини яратган тажрибали муаллимлар ҳам анчагина. Методист-ўқитувчи Абдураҳим Исматуллаев «Чанг», «Най», «Доира» синфлари учун ўқув дастури ишлаб чиқди.

Техникумда жорий йилда ўқув-тарбия ишларига янгиликлар киритиш устида иш бошланди. Жумладан, ёшларга халқ музикаси дурдоналарини, анъанавий тарихий мусиқа меросини ўргатишга киришилди. Шунингдек, жамоанинг тажриба тариқасида пулли ўқув шахобчасини ташкил қилиш нияти ҳам йўқ эмас. Ўқувчилар ўқиши учун барча имкониятлар яратилган. Ётоқхона, ошхона, спорт майдончаси, ям-яшил боғ улар ихтиёрида.

Техникум талабаларидан Дилшод Акмаловнинг «Баҳор» концерт залида, Тўлқин Мустафоевнинг Тошкент қариялар уйида, Миразам Йўлчиев, Азамат Алиқуловларнинг катта концертларда чиқишлари устозларни хушнуд этаётир. Шунингдек чангчилар, дуторчилар ансамбллари мунтазам равишда республика қариялар уйида концертлар бериб, уларга кўтаринки кайфият бағишламоқдалар.

Бу йил фақат музика мактабларини тамомлаганларнигина техникумга қабул қилиш режаси бор. Қолладерса, яқинда бўлиб ўтган сиртқи бўлим битирувчилари амалий ижро бўйича давлат имтиҳонининг биринчи босқичи шуни кўрсатдики, ҳали жойларда кўплаб мутахассислар танқис экан. Шу боисдан билим масканининг эшиклари истиқболли ва истеъдодли ёшларга ҳар доим очиқ. Бу ерга ўқишга кирсангиз, сира адашмайсиз.

Б. НОРМАТОВ.

СУРАТДА: ўқитувчи А. Исматуллаев талабалар билан янги куйни чалишни машқ қилмоқда.

Е. КУСАЕВ олган сурат.

ҲАР ТЎҒРИДА

ГАВҲАР СОЛИНГАН... НОН

Қоҳира суди яқинда одатдагича бўлмаган ишни кўриб чиқди.

Босиб олинган Қувайтдан келган мисрлик ҳисобчи Муҳаммад Мустафо ватанига қайтгач барча қийинчиликларни ўзи билан баҳам кўрган шеригини судга берди. Ҳисобчининг айтишича, улар Иорданиядаги қочоқлар қароргоҳида ҳаддан ташқари оч қолган пайтларида шериги унинг ёғ суртилиб, пишлоқ солинган нонларини яшириб, еб қўйган. Уларнинг ичига эса энг қимматли нарса — Қувайтдан ўғирлаб келинган беш минг долларли гавҳар солиб қўйилган экан.

Айбдор гуноҳига иқрор бўлар экан, аммо нон ичидан уни ейиш пайтида ҳеч нарса чиқмаганлигини айтди. Суд жиноят аломати бўлмаганлиги учун ичига гавҳар солинган нон ўғрисини бегуноҳ, деб топиб, қўйиб юборишга қарор қилди.

ИЛОНЛАР ОРАСИДА ЮЗ КУН

Индонезиянинг Бандунг шаҳрида истиқомат этувчи Томли Сухарто ажойиб рекорд ўрнатди.

У 100 кеча-кундуз бир неча юзлаб кўзойнакли илонлар ўртасида яшади. Томми АҚШлик рақиби ўрнатган рекордни янгилашга муваффақ бўлди. Кейинги киши заҳарли илонлар билан бир хонада 46 кеча-кундуз турганди. Томми бу иши билан Гиннес рекордлар китобига бемалол ёзилиши мумкин.

ИККИ БОШЛИ ҚИЗЧА

Мексиканинг марказий штати — Агуаскальентесда кам учрайдиган ҳодиса рўй берди: икки бошли қизалоқ туғилди.

Ахборот агентлигининг хабар беришича, чақалоқнинг умуртқа суяги иккита. Бу қизчанинг нафас олишини қийинлаштирмоқда. Ҳакимлар янги туғилган гўдакда яшаш имконияти борми-йўқми — бунга аниқ жавоб бера олмаяптилар.

СПОРТ

ЎЙИН БОРУ САМАРА ЙЎҚ

Бугун мамлакат биринчилигининг олий гуруҳи жамоалари навбатдаги тур учрашувларини ниҳоясига етказадилар. Пахтакорчилар бу сафар ўз майдонларида ёв қўшнилари — Тожикистоннинг «Помир» клубини қабул қилишди. Улар ўзгалар майдонида бўлган уч ўйинни бирин-кетин ютқазиб қўйишди. Оқибатда кучли жамоалар ўртасида охирги ўринга тушиб кетишди. Саккиз учрашувдан сўнг улар жамғармасида бор-йўғи тўрт очко бор. Бу бир поғона юқорида бораётган «Локомотив» (Москва) ва «Металлург» (Запорожье) жамоалари тўплаган очколардан иккита кам.

Шунинг ўзи ҳам ҳамюртларимиз аҳволи мураккаблашганидан далолат беради. Тўғри, улар ҳисобида кечиктирилган бир учрашув бор. Аммо рақиб аноийи эмас. Москванинг «Спартак» жамоаси билан ўйнашлари керак. Пойтахт футболчилари эса йўқотилган очколар қиёсланганда кучли гуруҳда карвонбошилик қилаётган Москва армиячилари билан тенг натижага эгадирлар. Устига-устак бу учрашув рақиблар майдонида ўтказилади. Спартакчилар эса ўз майдонларида кам очко йўқотадилар. Демак, ҳамюртларимиз олдида оғир вазият кўндаланг бўлиб турибди. Улар бундан чиқа олармиканлар?

Мавсум бошидан бери ўтказилган саккиз учрашув пахтакорчилар мусобақаларга жисмоний жиҳатдан яхши тайёргарлик кўришмаганлигини кўрсатди. Учрашувни юксак суръатда ўтказишга уларнинг кучи етмаяпти. Тўғри, кейинги матчларда «Пахтакор» ўйинида жонланиш сезилаяпти. Мисол учун Москванинг «Динамо» жамоаси билан ўтказилган охирги учрашувни олайлик. Унда майдон эгалари биринчи бўлимдаёқ меҳмонлар дарвозасини уч бор ишғол этиб, ҳисобда олдинга чиқиб олдилар. Ишқибозлару мутахассислар пахтакорчилар иккинчи бўлимда қаршилик кўрсатолмайдилар, йирик ҳисобда мағлубиятга учрайдилар, деб ўйлагандилар. Йўқ, бундай бўлмади. Ҳамюртларимиз ўйиннинг иккинчи қисмида ташаббусни қўлга олиб, мезбонларни ўз жарима майдончасига қисиб қўйдилар. Улар қатор қулай вазиятларни бой беришди. Бир Пятницкийнинг ўзи дарвозага 3—4 бор тўп киритиши мумкин эди. Афсуски, ҳужумчиларимизда уларни амалга ошириш учун маҳорат етишмади. Фақат учрашув ниҳоясида Ҳасанов жавоб тўпини киритишга муваффақ бўлди, холос.

Қисқаси, ўйин бору самара йўқ. Бунга эришиш учун эса машқларни юксак даражада ўтказиш, ҳар бир учрашувга пухта тайёргарлик кўриб, уюшқоқлик билан ўтказиш керак.

УЧИНЧИ ЎРИН

Финляндияда бир неча кун давом этган шайбали хоккей бўйича Оврўпо ва жаҳон биринчиликлари ниҳоясига етди. У икки босқичга бўлиб ўтказилди. Кучли жамоалар дастлаб ўзаро бир мартадан куч синашдилар. Уларда Оврўпо биринчилиги ғолиблари билан бирга кучли тўртлик аниқланди.

Шуниси қувончлики, саралаш учрашувларини яхши ўтказган хоккейчиларимиз яна бир бор қитъа чемпиони деган унвонга сазовор бўлдилар. Кейинги совринли икки ўрин Швеция ва Финляндия терма жамоаларига насиб этди.

Пировардида СССР, Швеция, Канада, АҚШ хоккейчилари жаҳон биринчилиги учун курашни давом эттирдилар. Бу сафар швед хоккейчиларининг омади келди. Улар ҳал қилувчи учрашувни мамлакатимиз вакиллари билан ўтказиб, 2:1 ҳисобида ғалабага эришдилар. Натижада Швеция терма жамоаси жаҳон чемпиони унвонига сазовор бўлди. Канада хоккейчилари кумуш медаллар билан тақдирландилар. Мамлакатимиз вакилларига эса учинчи ўрин билан кифояланишга тўғри келди.

Муҳаррир Н. ЁҚУБОВ.

Ойнаи жаҳонда

8 МАЙ ЧОРШАНБА

● ЎзТВ I
8.00 «Соғлом бўлай десангиз».
8.10 «Қалбларда баҳор», «Тўй таронаси». Фильм-концертлар.
8.55 Болалар учун. «Ёрилтош». Қўқон шаҳар мусиқий драма театрининг спектакли.
10.20 «Яшаш учун туғилганлар». Бадиий фильм («Арманфильм»).
11.45 «Ёш ўлкашунослар».
* * *
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Мужикнинг хўрози бор эди». Мультфильм.
18.20 Болалар учун. «Қувноқлар даврасида».
18.50 «Алифбо сабоқлари» почтасидан.
19.25 Тижорат хабарлари.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Адабий театр. Чустий. «Индамаслар диёри».
20.20 «Оддий кун». Манзарали фильм.
20.30 Москва. «Время».
21.15 Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. «Навоийхонлик». Мусиқий кўрсатув.
22.00 «Ахборот».
22.20 «Деҳқонларнинг долзарб вазифалари».
22.35 «Одесса жасорати». Бадиий фильм. 1-серия (Одесса киностудияси).
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II
19.05 «Кинокўзгуда ҳаёт».
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.10 Гитара оҳанглари.
20.30 Москва. «Время».
21.15 «Танишинг: «Юнитех интернейшнл» фирмаси.
22.00 «Муҳаббат ғолиб». Бадиий фильм. 2-серия.

● МТ I
6.00 «Тонг».
8.30 Ишчан чопар.
8.45 «Адвокат». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия.
9.50 «Самолётча». Мультфильм.
10.00 «Сўз». Адабий-бадиий программа.
11.30 ТСН.
11.45 «Рок-сабоқ».
* * *
14.30 ТСН.
14.45 «Ўйинлар ва эрмаклар». Қисқа метражли телевизион бадиий фильм («Ленфильм», 1981 й.).
15.10 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
16.10 Эртаклар ва саргузаштлар оламида. «Гўзал Василиса» («Союздетфильм», 1939 й., 1966 йилда қайта тикланган).
17.40 «Аёлни изланг».
17.55 Шеърият лаҳзалари.
18.00 ТСН.
18.15 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.00 Рус халқ қўшиқларини «Россия тароналари» телерадио танловининг совриндори Е. Молодцова ижро этади.
19.15 Томошабинларнинг талабларига биноан. «Шўнғувчи бомбардимончи самолёт хроникаси». Бадиий фильм («Ленфильм», 1967 й.).
20.30 «Время».
21.15 «Эфирда мусиқа».
23.20 Сизни «Саквояж» қаҳвахонаси таклиф этади. Эстрада программаси.

● МТ II
8.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.
Ўқув кўрсатувлари
8.15 «Евгений Баратинский». Илмий-оммабоп фильм.
8.35, 9.35 Мусиқа. 3-синф. П. И. Чайковский. «Уйқудаги гўзал».
9.05 Немис тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
10.05 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
10.35, 11.35 Умумий биология. 10-синф.
11.05 «Сиз яратган боғ».
*
12.05 «Ковель яқинидаги ўрмонларда». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 2 ва 3-серия лар.
* * *
16.15 «Тонг юлдузи» (такрор.).
17.15 «Мамлакат шундай яшамоқда». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. «Европа тупроғи» туркумидан (Дания).
18.10 «Афсонага айланган хонанда. Борис Зайцев».
19.00 Россиянинг парламент хабарномаси.
19.15 Коллаж.
19.20 «Олға, «Аргамак». Ҳаваскор югирувчилар клуби ҳақида телевизион ҳужжатли фильм (Қозон).
19.30 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.45 «Жаҳон бозорининг калити». «Французча вариант», «Буржуа» фирмаси мисолида Франциядаги кичик ва ўртаҳол корхоналарнинг иш тажрибаси ҳақида.
20.15 Давлат академик Большой театрининг духовой оркестри чалади.
20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
21.15 «Уруш». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия.
22.30 Радио кунига бағишланган концерт.

БУЮРТМА № 5386. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64602. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12